

D'S Damat 1 yılda 118 basamak atladı

ORKA Holding çatısı altındaki D'S Damat / Orpa Pazarlama, **İstanbul Sanayi Odası** tarafından her yıl düzenlenen "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2015" araştırmasında ikinci oldu. Araştırmaya göre bir yılda D'S DAMAT/Orpa Pazarlama, 2014 yılında 120. sırada olduğu listede, 2015 yılı itibariyle 118 basamak birden yükselerek ikinci oldu. Orka Holding Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Orakçioğlu, üretim ve ihracatta elde ettikleri başarının süreceğini söyledi.

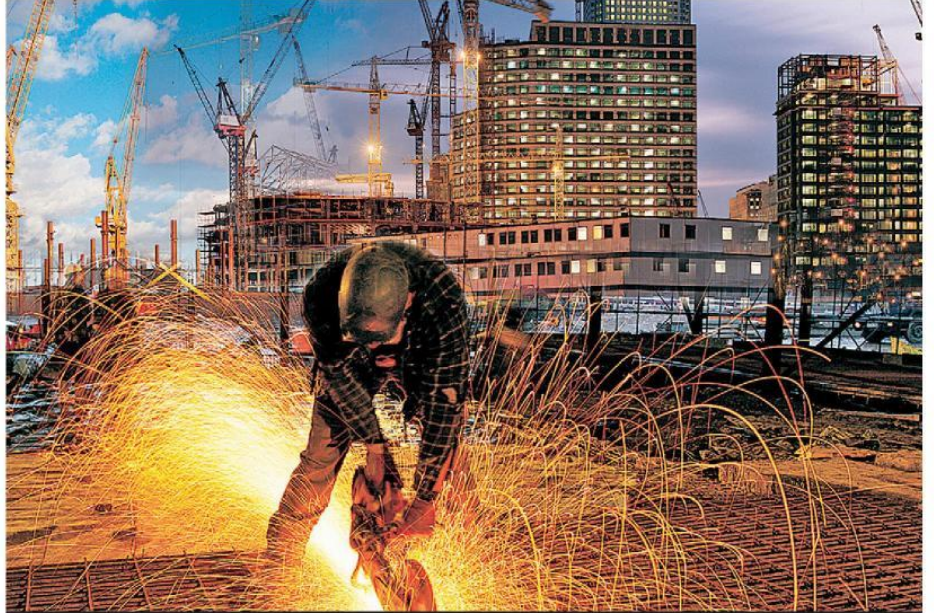
Şirketlerin faaliyet kârını FİNANSMAN GİDERİ ERİTTİ

İşte Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 'düşük faiz' ısrarının nedeni... **ISO**'nun İkinci 500 listesi açıklandı. Buna göre sanayici, elde ettiği faaliyet kârının yüzde 51,1'ini finansman gideri olarak harcadı.

► EKONOMİ SERVİSİ

İstanbul Sanayi Odası (ISO), "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının sonuçlarını açıkladı. Araştırmaya göre, ikinci 500'de ilk sırayı, 223 milyon 718 bin liralık üretimden satışı ile Emas Makina Sanayi aldı. Emas Makina, 2014 yılında **ISO İkinci 500'de** 42'inci sırada yer almıştı. Listede, Damat'ın da sahibi olan Süleyman Orakçioğlu'nun şirketlerinden Or-Pa Pazarlama 223 milyon 668 bin liralık üretimden satışıyla ikinci, Güçlü Fındık ise üçüncü sıraya yerleşti.

Araştırmada, sanayicilerin, faaliyet kârının büyük bölümünü finansman gideri olarak harcamak zorunda kaldığı, finansman giderlerinin yüzde 46,6 artmasının bunu açıkça gösterdiği belirtildi. Sanayici elde ettiği 7,4 milyar liralık faaliyet kârının 3,8 milyar lirasını, yani yüzde 51,1'ini finansman gideri olarak harcadı. **ISO 500** Büyük Sanayi Kuruluşu'nda olduğu gibi, **ISO İkinci 500'de** de sanayici Ar-Ge yaparak, yatırım yaparak, istihdam yaratarak ve risk alarak kazandığı paranın yarısından fazlasını finansman gideri olarak kaybetti.

**Edilen
kâr faize
gidiyor!**

ISO'nun 'İkinci 500 büyük firma' araştırmasına göre, sanayiciler, esas faaliyet kârlarını önemli oranda artırma başarısı gösterirken, finansman giderlerindeki artışlar bu kârlılıkları eritiyor. Bunun sonucunda dönem kâr ve zarar toplamı, 2015 yılında bir önceki yıla göre yüzde 3,4 azalarak 4,5 milyar liradan 4,4 milyar liraya gerilemiş oldu.

Sanayide 2. lig teknoloji iyi borç kötü

ISO İkinci 500 araştırmasına göre, yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı bir önceki yıla göre 2.3 puan arttı. Kısa vadeli mali borçlardaki artış yüzde 12.5 oldu

RECEP ERÇİN

İSTANBUL Sanayi Odası (ISO), "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması"nın 2015 yılı sonuçlarını açıkladı. **ISO "İSO Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2015"** araştırmasının sonuçlarını Haziran ayında kamuoyu ile paylaşmıştı.

Araştırma sonuçları, ilk 500 sanayi kuruluşunda olduğu gibi ikinci 500'de de finansman maliyetleri, yüksek borçluluk gibi sorunların benzer olduğunu ortaya koydu. Buna göre, ikinci 500'deki sanayi firmalarının finansman giderleri bir önceki yıla göre yüzde 46.6 arttı. Sanayici elde ettiği 7.4 milyar TL'lik faaliyet kârının 3.8 milyar TL'sini, bir başka ifadeyle yüzde 51.1'ini, finansman gideri olarak harcadı.

KÂRLAR ERİDİ

2014 yılında 6.2 milyar TL olan faaliyet kârını yüzde 19.9'luk bir artışla 7.4 milyar TL'ye çıkarmayı başaran sanayicinin, finansman giderlerindeki artışlar kârlılıklarını eritti. Bunun sonucunda dönem kâr ve zarar toplamı, 2015 yılında bir önceki yıla göre yüzde 3.4 oranında azalarak 4.5 milyar TL'den 4.4 milyar TL'ye geriledi.

Bunun yanında **ISO İkinci 500**'deki borçluluk oranı ve borç kompozisyonu da tehlikeli bir duruma işaret etti. Şirketlerin

2015 yılında özkaynakların toplam varlıklar içindeki payı yüzde 39.5'e indi, toplam borçların payı yüzde 60.5'e yükseldi.

ISO İkinci 500'ün kısa vadeli mali borçları yüzde 12.5 arttı ve toplam mali borçlara oranı yüzde 50 olarak gerçekleşti. Uzun vadeli mali borçlardaki artış oranı ise yüzde 3.3 oldu. Böylece, sanayi kuruluşlarının uzun vadeli borçlanmakta zorlandıkları görüldü.

TEKNOLOJİDE SIÇRAMA

ISO İkinci 500'ün teknoloji yoğunluklarına göre yarattıkları katma değer dağılımına baktığımızda, yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payının bir önceki yıla göre arttığı görüldü. Buna göre 2014 yılında yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun yüzde 4.3 olan payı, 2015 yılında yüzde 6.6'ya yükseldi. Bu 2.3 puanlık artış yüzde olarak yüzde 53 artışa denk geliyor.

ISO 500'de orta-yüksek ve yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin payı yüzde 22.1'de kalırken, **ISO İkinci 500**'de bu payın artarak yüzde 30.7 olması önemli bir gösterge olarak göze çarptı.

Şirketlerin teknoloji yoğunluklarına göre yarattıkları katma değer dağılımında en yüksek payı yüzde 42.3 ile düşük teknoloji yoğunluklu sanayiler grubu aldı. Bu grubun 2014 yılı payı yüzde 45'ti.

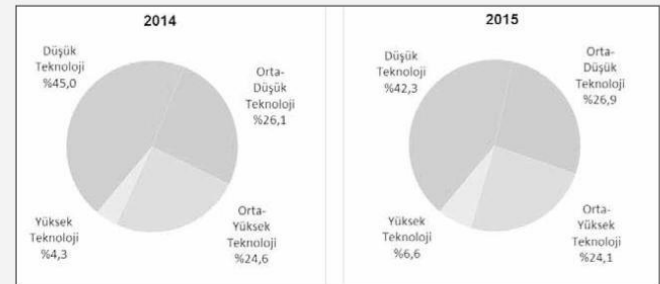
Alp Havacılık etkisi mi?

ISO İkinci 500'den ISO Birinci 500'e çıkan firma sayısı 38 oldu. Bu yıl **ISO İkinci 500** listesine 86 yeni firma girdi. Bunlardan 24 tanesini ISO Birinci 500'den ISO İkinci 500'e düşen sanayi kuruluşları oluşturuyor. Bu arada listeye bu yıl **ISO 1000** dışından giren yeni firma sayısı 62 olarak gerçekleşti.

ISO İkinci 500'deki yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubundaki yüzde 53.4'lük artış dikkat çekici. Bu artışı yeni giren firmalar mı sağlamış olabilir diye baktığımızda bu yıl listeye 157. sıradan giren ve savunma ve havacılık sektöründe faaliyet gösteren Alp Havacılık'ın adı dikkat çekiyor.

ISO listesinde (+) işareti yeni giren kuruluşları, (-) işareti geçen yıla göre **ISO Birinci 500**'den **ISO İkinci 500**'e düşen veya adının açıklanmasını istemeyen kuruluşları gösteriyor.

Buna göre Alp Havacılık bu yıl listeye yeniden girdi veya bilgilerinin açıklanmasını istedi. Söz konusu firma kendi alanında dünya devi olan sanayi firmalarına üretim yapması ile tanınıyor. Diğer yandan listeye yeni giren 62 firmaya baktığımızda kablo, boru, enerji, araç imalatı ve yedek parça gibi yüksek katma değerli üretim yapan bir kaç firmanın daha olduğu görülüyor.

Bahçivan: Teknoloji yoğunluğu artacak

ISO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan** araştırma sonuçlarına ilişkin yaptığı açıklamada, "ISO 500'e göre nispeten daha KOBİ öl-

Erdal Bahçivan

çekli olan şirketleri kapsayan İkinci 500'deki yüksek teknoloji yoğunluklu sektörlerin brüt katma değer içindeki payının artması sevindiricidir. Bu çerçevede şirketlerimizin AR-GE'ye verdikleri önemin artmakta olduğu sonucunun da vurgulanması gerekiyor. Hem AR-GE yapan şirket sayısında ve hem de yapılan harcamalardaki istikrarlı artış, önümüzdeki yıllarda şirketlerimizdeki teknoloji yoğunluğunun artacağını göstermektedir" dedi.

İSO'nun 'ikinci 500' listesi açıklandı

İSTANBUL Sanayi Odası'nın açıkladığı "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması"nın 2015 sonuçlarına göre zirveyi Emas Makina aldı.

Firmalar 2014'te
6,2 milyar li-
ra olan faaliyet
kârını yüzde 19,9
yükseltti.

Devlerin kârı yüzde 20 arttı

İstanbul Sanayi Odası (İSO), Hazi-
ran başında kamuoyu ile paylaştı-
ğı "**İSO** Türkiye'nin 500 Büyük Sana-
yi Kuruluşu-2015" araştırmasının ar-
dından, araştırmanın ikinci ayağı olan
"Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi
Kuruluşu Araştırması"nın 2015 sonuç-
larını açıkladı.

İstanbul Sanayi Odası'nın (**İSO**) ilk
sırayı önceki yılın 42.nci sırasında bu-
lunan 223.7 milyon liralık üretimden
satışı ile Emas Makina aldı. Listenin
ikinci sırasında ise bir yılda 118 basa-
mak birden yükselen Orka Holding'in
bir kuruluşu olan D'S DAMAT / Orpa
Pazarlama bulunuyor.

86 yeni firma

İSO İkinci 500'den **İSO** Birinci 500'e
çıkan firma sayısı 38 oldu. Bu yıl **İSO**
İkinci 500 listesine 86 yeni firma gir-
di. Bunlardan 24 tanesini **İSO** Birin-
ci 500'den **İSO İkinci 500**'e düşen sa-
nayi kuruluşları oluşturuyor. Araştır-
maya göre, bir önceki yıla göre net sa-
tışlarını yüzde 6.6 artırarak 87 milyar
332.1 milyon liraya çıkaran **İSO İkinci**
500'ü oluşturan sanayi şirketlerinin
2014'te 71.8 milyar lira olan üretim-
den net satışları, 2015'te cari fiyatlarla
yüzde 5.3 artarak 75.6 milyar TL oldu.
Sanayiciler, 2015'te esas faaliyetlerin-
den elde ettiği karını da 2014'e göre ar-
tırdı. Faaliyet kârının net satışlara ora-
nı son yılların en yüksek düzeyi olan
yüzde 8.5'e ulaştı. Böylece sanayici-
ler, 2014'te 6.2 milyar lira olan faaliyet
kârını yüzde 19.9'luk artışla 7.4 milyar
liraya çıkardı. Sanayici elde ettiği 7,4
milyar liralık faaliyet karının 3.8 mil-
yar lirasını, yani yüzde 51,1'ini finans-
man gideri olarak harcadı. Dönem kar
ve zarar toplamı, 2015'te bir önceki yı-
la göre yüzde 3.4 azalarak 4.5 milyar
liradan 4.4 milyar liraya gerilemiş ol-
du. ● Ekonomi Servisi

Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu belli oldu

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının 2015 yılı sonuçlarını açıkladı.

“Kazandığı paranın yarısından fazlasını finansman gideri olarak kaybetti”

Sonuçlar, **İSO 500**'de de görülen finansman gideri sorununun, İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda da kendini gösterdiğini ortaya koydu. Araştırmada, sanayicilerin, faaliyet karının büyük bölümünü finansman gideri olarak harcamak zorunda kaldığı, finansman giderlerinin bir önceki yıla göre yüzde 46,6 artmasının bunu açıkça gösterdiği belirtildi.

Sanayici elde ettiği 7,4 milyar liralık faaliyet karının 3,8 milyar lirasını, yani yüzde 51,1'ini finansman gideri olarak harcadı. **İSO 500** Büyük Sanayi Kuruluşu'nda olduğu gibi, **İSO İkinci 500**'de de sanayici Ar-Ge yaparak, yatırım yaparak, istihdam yaratarak ve risk alarak kazandığı paranın yarısından fazlasını finansman gideri olarak kaybetti.

Araştırmaya göre, sanayiciler, esas faaliyet karlarını önemli oranda artırma başarısı gösterirken, finansman giderlerindeki artışlar bu kârlılıkları eritiyor. Bunun sonucunda dönem kar ve zarar toplamı, 2015 yılında bir önceki yıla göre yüzde 3,4 azalarak 4,5 milyar liradan 4,4 milyar liraya gerilemiş oldu.

Araştırmaya göre, ikinci 500'de ilk sırayı, 223 milyon 718 bin liralık üretimden satışı ile Emas Makina Sanayi aldı. Emas Makina, 2014 yılında **İSO İkinci 500**'de 42'inci sırada yer almıştı.

Listede, Or-Pa Pazarlama ve Tekstil Sanayi 223 milyon 668 bin liralık üretimden satışıyla ikinci, Güçlü Fındık Gıda Sanayi ve Ticaret ise 223 milyon 171 bin liralık üretimden satış ile üçüncü sıraya yerleşti.

ÜRETİMDEN NET SATIŞLAR YÜZDE 5,3 ARTTI

Araştırmaya göre, bir önceki yıla göre net satışlarını yüzde 6,6 artırarak 87 milyar 332,1 milyon liraya çıkaran **İSO İkinci**

500'ü oluşturan sanayi şirketlerinin 2014'te 71,8 milyar lira olan üretimden net satışları, 2015 yılında cari fiyatlarla yüzde 5,3 artarak 75,6 milyar TL oldu. Veriler, enflasyon ve GSYH deflatörü ile karşılaştırıldığında, 2015'te sanayi büyümesinin sınırlı kaldığını ortaya koydu.

İSO İkinci 500'de faiz Amortisman Vergi Öncesi Kar (FAVÖK) mutlak büyüklüğü, 2015'te 10,4 milyar lira olarak hesaplandı. 2014 yılında bu büyüklük 8,9 milyar liraydı. Böylece **İSO İkinci 500**, bir önceki yıla göre FAVÖK büyüklüğünü yüzde 16,5 oranında artırdı. Araştırmada, sanayicilerin, son 2 yılda FAVÖK oranlarındaki iyileşmeye ağırlık vererek 2014 ve 2015 yıllarında **İSO İkinci 500**'ün

FAVÖK oranlarını iyileştirme başarısı gösterdiği kaydedildi.

Sanayiciler, 2015 yılında esas faaliyetlerinden elde ettiği karını da 2014 yılına göre artırdı. Faaliyet karının net satışlara oranı son yılların en yüksek düzeyi olan yüzde 8,5'e ulaştı. Böylece sanayiciler, 2014 yılında 6,2 milyar lira olan faaliyet karını yüzde 19,9'luk artışla 7,4 milyar liraya çıkarmayı başardı.

Finansman giderleri de artarak net satışlara oranla yüzde 3,2'den yüzde 4,3'e, 2 milyar 581 milyon liradan 3 milyar 785 milyar liraya yükseldi. Faaliyet karlarındaki artışa rağmen finansman giderlerindeki yüksek artışın etkisiyle **İSO İkinci 500**'ün kârlılıklarında da, **İSO Birinci 500**'deki gibi düşüş yaşandı.

KOBİ'ler de kârını finansmana harcadı

Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi kuruluşunun esas faaliyetlerinden elde ettikleri kârlar artarken, kârın yarıdan fazlasını bir önceki yıla göre yüzde 47 artış gösteren finansman giderleri yuttu.

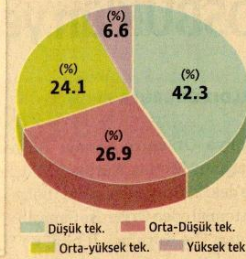
İstanbul Sanayi Odası (İSO), Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nu açıkladı. Araştırmaya göre, Birinci 500 BSK'da olduğu ikinci 500'de de finansman giderlerindeki yüksek oranlı artış dikkati çekti. Finansman giderleri 2015'te bir önceki yıla göre yüzde 46.6 artış kaydetti. İkinci 500'ün 2015'te elde ettiği 7.4 milyar liralık faaliyet kârının yüzde 51.1'ini oluşturan 3.8 milyar lirası finansman gideri olarak harcandı. Dikkati çeken bir diğer gelişme ise Ar-Ge harcamalarındaki yüzde 27'lik artış oldu. **/08-09**

İkinci 500'ün performansı
(Bir önceki yıla göre değişim; %)

	2014	2015
Üretimden satışlar (net)	12.9	5.3
Dönem kar/zarar top.	106.2	107.1
İhracat	-5.4	-17.0
Özkaynak	17.4	17.4
Aktif toplamı	14.5	13.5
Toplam borçlar	12.7	11.0
-Kısa vadeli	13.4	11.0
-Uzun vadeli	11.5	11.1
Ödenen faizler	14.2	14.1
Brüt katma değer (Ür.Fiy.)	16.2	15.3

Katma değerde yüksek teknolojinin payı %6.6

'ŞİRKETLER ZORLANIYOR'

İSO Başkanı Erdal Bahçivan, sanayinin finansman giderlerindeki yüksek artışın, KOBİ'lerin yatırımlar için uzun vadeli ve uygun maliyetli finansman bulmakta zorlandığını ortaya koyduğunu söyledi. Bahçivan, yüksek teknoloji yoğunluklu sektörlerin brüt katma değer içindeki payının artmasının ise sevindirici olduğunu kaydetti.

İkinci 500'de faaliyet kârı %20 finansman giderleri %47 arttı

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2015' listesini yayınladı. Listeye göre; 2015 yılında **İSO İkinci 500**'ü oluşturan sanayi şirketlerinin 2014 yılında 71,8 milyar lira olan üretimden net satışları 2015 yılında yüzde 5,3 oranında artarak 75,6 milyar TL olarak gerçekleşti. Bu veriler, enflasyon ve GSYH deflatorü ile karşılaştırıldığında, 2015 yılında sanayi büyümesinin sınırlı kaldığını ortaya koydu. **İSO İkinci 500**'de FAVÖK mutlak büyüdüğü, 2015'te 10,4 milyar TL olarak hesaplandı. 2014 yılında bu büyüklük 8,9 milyar TL idi. Böylece **İSO İkinci 500**, bir önceki yıla göre FAVÖK büyüklüğünü yüzde 16,5 oranında artırdı. Sanayiciler, son iki yılda FAVÖK oranlarındaki iyileşmeye ağırlık vererek 2014 ve 2015 yıllarında **İSO İkinci 500**'ün FAVÖK oranlarını iyileştirmeye başladılar. Bu yıl listenin en üstünde 2014'te 42'nci sırada olan Emes Makina yer alırken, onu 2014'te 120'nci sırada yer alan D'S Damat/ Orpa Pazarlama ve bu yıl listeye ilk kez giren Güçlü Fındık takip etti.

Faaliyet kârı yüzde 19,9 arttı
2015 yılında sanayicilerin esas faaliyetlerinden elde ettiği karını da 2014 yılına göre artırdı. Faaliyet karının net satışlara oranı son yılın en yüksek düzeyi olan yüzde 8,5'e ulaştı. Böylece sanayici 2014 yılında 6,2 milyar TL olan faaliyet karını yüzde 19,9'luk bir artışla 7,4 milyar TL'ye çıkarmaya başardı.

Fakat benzer şekilde finansman giderleri de artarak net satışlara oranla yüzde 3,2'den yüzde 4,3'e, yani 2 milyar 581 milyon liradan 3 milyar 785 milyar liraya yükseldi. Sonuç olarak faaliyet karlarındaki artışa rağmen finansman giderlerindeki yüksek artışın etkisiyle, **İSO İkinci 500**'ün karlılıklarında da, tıpkı **İSO Birinci 500**'deki gibi düşüş yaşandı.

Kazanan paranın yüzde 51,1'i finans

Bu sonuçlar, **İSO 500**'de de görülen finansman gideri sorununun, İkinci 500 Büyükle de kendini gösterdiğini ortaya koydu. Sanayiciler oluşturdıkları faaliyet karının büyük bölümünü finansman gideri olarak harcadı. Finansman giderlerinin bir önceki yıla göre yüzde 46,6 artması bunu ortaya koyuyor. Sanayici elde ettiği 7,4 milyar TL'lik faaliyet karının 3,8 milyar lirasını, bir başka ifadeyle yüzde 51,1'ini, finansman gideri olarak harcadı.

Sanayiciler esas faaliyet karlarını önemli oranda artırma başarısını gösteriyor. Fakat finansman giderlerindeki artışlar bu karlılıkları eritiyor. Bunun sonucunda dönem kar ve zarar toplamı, 2015 yılında bir önceki yıla göre yüzde 3,4 oranında azalarak 4,5 milyar TL'den 4,4 milyar TL'ye gerilemiş durumda.

Mali dalgalanma olumsuz etkiledi

2015 yılında sanayicinin öz kaynakların toplam varlıklar içindeki payı yüzde 39,5'e indi, toplam borçların payı yüzde 60,5'e yükseldi. Bu veriler **İSO İkinci 500** Büyük Sanayi Kuruluşu'nun, küresel gelişmelerin de etkisiyle 2015 yılında yaşanan mali dalgalanmalardan olumsuz etkilendiğini gösterdi. Buna bağlı olarak sanayi kuruluşlarının 2015 yılındaki öz kaynakları olanaklarını yeni yatırımlar için zayıflattığını gösterdi.

2015 yılında duran varlıkların toplam varlıklar içindeki payı yüzde 38,6 iken, dönem varlıklarının payı da yüzde 61,4 olarak tespit edildi. Bu veri, **İSO İkinci 500** Büyük Kuruluşu'nun 2015 yılındaki yatırımlarını istenen ölçüde artırmadığını gösterdi.

İKİNCİ 500 LİSTESİNDEKİ İLK 40 ŞİRKET

2015	2014	Kuruluş	Üretimden Satışlar (TL)
1	42	Emes Makina	223.717.900
2	120	Or-Pa Pazarlama ve Tekstil	223.667.994
3	+	Güçlü Fındık Gıda	223.170.845
4	-	Enka Süt ve Gıda Mamülleri	222.183.704
5	22	Cetinkaya Mensucat	221.942.187
6	20	Eruslu Tekstil	221.616.760
7	-	Çağ Çelik Demir	221.133.979
8	-	Femaş Metal	221.035.410
9	61	Ekiciler Süt	220.244.962
10	28	Siddik Kardeşler Haddicilik	219.909.606
11	57	TYH Uluslararası Tekstil	219.284.434
12	111	Ankara Ün	219.241.211
13	52	Altay Yağ Su ve Tarım Ürünleri	218.811.343
14	16	Bekaert Kartepa Çelik Kord	217.985.324
15	49	Veziroğlu Orman Ürünleri	216.631.611
16	18	Santa Farma İlaç	216.346.971
17	45	Mar Tüketim Maddeleri	216.158.846
18	-	Buga Otis Asansör	216.133.360
19	79	Ve-Ge Hassas Kağıt	216.090.161
20	66	Continental Confectionery	215.558.378
21	-	Ünye Çimento	215.352.422
22	127	Mes Yağ	215.156.521
23	23	Yurtbay Seramik	215.089.536
24	112	ABC Deterjan	214.886.663
25	55	Demirer Kablo Tesisleri	213.434.560
26	89	Ünites Tekstil	213.400.941
27	-	Eksun Gıda	212.404.963
28	68	Ermaşın Makina	211.565.278
29	116	Alpa Alüminyum	211.495.324
30	44	İshakoglu Gıda	211.451.225
31	71	Sardunya Gıda	211.389.406
32	+	Dardanel Önemtaş Gıda	210.810.364
33	83	Kıvanç Tekstil	210.757.586
34	-	Bekaert İzmit Çelik Kord	210.371.499
35	11	Bursa Çimento	208.763.971
36	14	Durum Gıda	208.546.870
37	63	ASAS Ambalaj Baskı	208.425.588
38	-	Demir Export	207.305.660
39	-	-	-
40	115	Kalibre Boru	206.829.586

* 500'ün açıklaştığı 1000 şirket arasında ilk kez girenler - İleri açıklanmayan yer de 1000'den İkinci 500'e düşüyor

İKİNCİ 500'DE EN FAZLA İHRACAT YAPAN İLK 10 KURULUŞ

2015	2014	Kuruluş	İhracat (Bin dolar)
1	2	ATK Tekstil	84.739
2	6	TYH Uluslararası Tekstil	80.540
3	-	-	-
4	-	Femaş Metal	73.684
5	-	-	-
6	13	Moro Hediye Eşya	72.389
7	3	Cevher Döküm	70.386
8	-	Park Elektrik	66.264
9	22	Ozanteks Tekstil	65.000
10	-	Unat Yağ	64.170

İKİNCİ 500'DE EN KARLI 10 KURULUŞ

2015	2014	Kuruluş	İhracat (Bin dolar)
1	1	Cimtaş Çelik	196.056.094
2	-	-	-
3	-	-	-
4	-	-	-
5	-	-	-
6	-	Ünye Çimento	76.794.448
7	29	Adel Kalemçilik	75.493.904
8	-	-	-
9	-	-	-
10	34	Doğan Gazetecilik	68.335.136

İSO tarafından açıklanan "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2015" listesi, sanayicilerin bu yıl FAVÖK oranını iyileştirmeye odaklandığını ortaya koydu. Listeye göre FAVÖK büyüklüğü bir önceki yıla göre yüzde 16,5 artarken, sanayi şirketlerinin 2014 yılında 71,8 milyar lira olan üretimden net satışları 2015 yılında yüzde 5,3 oranında artarak 75,6 milyar TL olarak gerçekleşti. Ar-Ge yapan şirket sayısı ise 180'e ulaştı.

RAKAMLARLA İSO 2'NCİ 500

75.6
Milyar TL
ÜRETİMDEN NET SATIS

• Kâr eden şirket sayısı 398'e düştü

İSO İkinci 500'ün FAVÖK verileri karlı şirket sayısında iyileşmeye işaret etti. Faiz, amortisman ve vergi öncesi kara göre 2014 yılında 480 olan karlı şirket sayısının 2015 yılında 483 şirkete çıktığı görüldü. Dönem kar ve zarar toplamı açısından ise 398 şirket kâr ederken, 102 kuruluş da zarar ettini açıkladı. Geçen yıl açıklanan listede ise 426 şirket kar yazarken, 74 şirket zararda gözüküyordu. Öte yandan şirketlerin ücretleri yüzde 11,8 oranında artarken, istihdam da 2015'te 218 bin 601 olarak gerçekleşti.

• Ar-Ge harcamaları %26,9 arttı

Araştırma, **İSO İkinci 500** Büyük Sanayi Kuruluşu'nun Ar-Ge harcamalarının 283,6 milyon TL olduğunu ortaya koydu. Bu rakam 2014 yılındaki anket verileri ile ölçülen 223,4 milyon TL tutarındaki Ar-Ge harcamalarına göre yüzde 26,9 oranında bir artış ifade ediyor. 2015 yılında anket verileri ile toplanan Ar-Ge harcamalarının üretimden satışlara oranı da 2014 yılında yüzde 0,31 iken 2015 yılında da yüzde 0,37 oldu.

• Yüksek teknolojinin payı 2 puan arttı

İSO İkinci 500'ün teknoloji yoğunluklarına göre yarattıkları katma değer dağılımında yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payının bir önceki yıla göre artması olduğu görüldü. 2014 yılında yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun yüzde 4,3 olan payı, 2015 yılında yüzde 6,6'ya yükseldi. **İSO 500**'de orta-yüksek ve yüksek teknoloji yoğunluklu

sanayilerin payı yüzde 22,2'den kalırken, **İSO İkinci 500**'de bu pay artarak yüzde 30,7 oldu. Şirketlerin teknoloji yoğunluklarına göre yarattıkları katma değer dağılımında en yüksek payı yüzde 42,3 ile düşük teknoloji yoğunluklu sanayiler grubu aldı. Bu grubun 2014 yılı payı yüzde 45'ti. Yarattıkları katma değer itibarıyla en yüksek ikinci payı yüzde 26,9 ile orta-düşük teknoloji sanayiler oluşturdu.

86 yeni şirket listeye girdi

İSO'nun araştırmasına göre geçen yıl listeye yer almayan 86 firma bu yıl listeye yer aldı. Bu firmaların 66'sı **İSO**'nun açıkladığı 1000 şirket arasında ilk kez kendine yer buldu. 20 firma ise ya ismini geçen yıl açıklanmış ya da geçen yıl **İSO**'nun açıkladığı En Büyük 1000 Sanayi Kuruluşu'ndan İkinci 500'e girdi. Öte yandan geçen yıl ismini açıklamak istemeyen şirket sayısı 41 iken bu yıl bu sayı 33'e geriledi. İlk 40 şirket içinde sadece 1'inin adı açıklanmazken, en çok kar eden 10 şirketten 6'sının en çok ihracat yapan 10 şirketten de sadece 2'sinin adı açıklandı.

BAHÇIVAN: İSO İKİNCİ 500 GELECEK İÇİN UMUT VERİYOR

Araştırma sonuçlarıyla ilgili açıklamaya yapan **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Endal Bahçivan**, 2015 yılı verilerini dayanarak gerçekleştiren araştırmanın, KOBİ niteliğindeki sanayi kuruluşlarının üretim ve finansal yapılarıyla ilgili önemli ipuçları verdiğini belirtti. **İSO 500**'e göre nispeten daha KOBİ ölçekli olan şirketleri kapsayan İkinci 500'deki yüksek teknoloji yoğunluğu sektörlerinin brüt katma değer içindeki payının artmasının sevindirici olduğunu kaydetti. Bahçivan, 2014 yılında yüzde 4,3 olan yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler payının yüzde 6,6'ya çıkmış olmasının gelecek adına iyimser olma

sağladığını ifade etti. Bu çerçevede şirketlerin Ar-Ge'ye verdikleri önemin artmakta olduğu sonucunun da vurgulanması gerektiğini bildiren Bahçivan, şöyle devam etti: "Her Ar-Ge yapan şirket sayısında ve hem de yapılan harcamalarda istikrarlı artış, önümüzdeki yıllarda şirketlerimizdeki teknoloji yoğunluğunun artacağına göstermektedir. Özellikle uluslararası karşılaştırmalarda önemli bir göstergesi olarak kabul edilen EBITDA (FAVÖK) verilerine baktığımızda, sanayicilerin son iki yılda bu konuya ağırlık verdiğini ve ciddi bir başarı elde ettiklerini netlik ediyoruz. **İSO İkinci 500** verilerinin umut veren

bir başka verisi de şirketlerin net satışlara oranla faaliyet karlarının yüzde 8,5 ile son yılların en yüksek düzeyine ulaşmış olmasıdır. Sanayici 2014 yılında 6,2 milyar TL olan faaliyet karını yüzde 19,9'luk bir artışla 7,4 milyar TL'ye çıkarmaya başlamıştır. Fakat sanayicilerin esas faaliyetlerinden kazandıkları bu karın yüzde 51,1'ini finansman gideri olarak kullanmak zorunda kalmaları, üzerinde düşünülmesi gereken bir konudur. Buradan çıkan sonuç, **İSO 500** ile benzer çok benzer. İkinci 500'deki sanayiciler de bin bir emekle oluşturdukları faaliyet karının büyük bir bölümü

finansman giderine harcamak zorunda kalıyor. Finansman giderlerinin bir önceki yıla göre yüzde 46,6 artması bunu açıkça göstermektedir. İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun finansman yapısıyla ilgili dikkat çeken bir başka veri de mali borçların kompozisyonunda karşımıza çıkıyor. 2015'te kısa vadeli mali borçların yüzde 12,5 ile ciddi bir şekilde artmaya devam ettiğini ve kısa vadeli mali borçların toplam mali borçlara oranının yüzde 50'ye çıktığını görüyoruz. Bu durum KOBİ'lerimizin yatırımlar için uzun vadeli ve uygun maliyetli finansman bulmakta zorlandığını ortaya koyuyor."

İkinci 500 Büyük Şirketin 320'si artık Anadolu'dan

İkinci 500'e Anadolu damga vurdu

Türkiye'nin En Büyük İkinci 500 Sanayi Kuruluşu Listesi'nde Anadolu kentlerinden 320 firma yer aldı. Bir önceki yıl bu rakam 317'di. Anadolu şirketleri listede isimlerini daha üst sıralara yazdırdılar. Listenin birincisi Manisa'dan çıktı. Listenin üçüncüsü ise ilk kez listeye üçüncü sıradan giriş yapan Düzce firması oldu.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından her yıl açıklanan "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Şirket Kuruluşu" listesi açıklandı. Listede Anadolu kentleri ağırlıklarını artırdı. İlk 500'ün ardından açıklanan "İkinci 500'de uzun yıllardan beri İstanbul Anadolu kentlerine göre gerideydi. Ancak son açıklanan rakamlarla birlikte bu fark açık ara oldu. 2007 yılı değerlendirilmesine göre listenin neredeyse yarısı İstanbul firmalarından oluşuyordu. 500 firmının 221'i İstanbul firmalarından. 2009 yılı haricinde listede İstanbul sürekli ilk sıradaydı. 2015 verilerine göre ise 2007'e göre 47 firma azaltan İstanbul'un listedeki firmaları 174'e düştü. Bir önceki dönem ise aynı rakam 177'di.

Türkiye'nin 35 kenti listede sadece birer firma ikinci 500 listesi arasında yer alabiliyor. Bu kentlerin toplamı 53. Bu veriler Türkiye ekonomisine 81 kentin sadece 3'üne birinin etkin şekilde katıldığını gözler önüne sürüyor. Ayrıca bu yıl listede bir önceki dönem olduğundan 6 kenti daha ekledi. Bu yıl listede bir önceki dönem olduğundan 6 kenti daha ekledi. Bu yıl listede bir önceki dönem olduğundan 6 kenti daha ekledi.

tede olanlardan oluşmuyor. Geçen dönem gösterdikleri performansı düşen firmaların ilk 500 listesinden ikinci 500'e girerler.

Bu yıl İkinci 500 Listesi'nde sürprizler oldu. Listeye ilk kez giriş yapan firmaların çoğu Anadolu kentlerinden çıktı. Ayrıca Liste lideri Manisa'da üretim yapan Emas Makine oldu. Listenin ikinci sırasından İstanbul'dan Or-Pa Pazarcıya yer alırken, üçüncü Düzce'den Güçlü Fındık. Böylece Güçlü Fındık listeye ilk defa ilk üç içerisinde giriş yapan firma oldu.

Bu yıl listede şehirler geçen yıllara göre hareketliydi. 2014 dönemine göre açıklanan listeden bir kent çıkarken ilk kez 'merhaba' demişti. Bu yıl ise 3 şehir listeden isimini silirdi. 4 kenti ise yeni yazdırdı. Buna göre listeye Afyon, Düzce, Kütahya ve Şanlıurfa'dan firmalar girdi. Düzce ise diğer kentlerden daha özel bir şekilde listede yer aldı. Afyon, Kütahya ve Şanlıurfa'dan birer firma ise listeye giriş yaparken, Düzce'nin iki firması listede yer aldı. Bu iki firmadan Güçlü Fındık listeye ilk defa 3'üncü sıradan giriş yapmış oldu. Listenin adını siliren kentler ise Çankırı, Isparta ve Rize... YURT HABERLERİ

BAŞARI SIRLARINI ANLATILAR

Mehmet Özkumuşoğlu
Elginkan Holding Başkan Yardımcısı
ve Emas Makina San. Genel Müdürü

**LİSTENİN LİDERİ
EMAS, HEDEF BÜYÜTTÜ**

Listenin 42'nci sırasından birinci sıraya yükseldik. Elginkan Toprakçılık ve Emas Makina olarak, bütün bu güç kollarına rağmen 2015 başarıları bir yıl olarak tamamladık.

Yurtiçi ve yurtdışı pazarlardaki yoğun rekabete rağmen birçok fırsat yakaladık ve satışlarımızı artırarak iç ve dış pazarı güçlü bir konuma getirdik. En büyük başarılarımız ise uzun yıllardır aynı alanda çalıştığımız Elginkan ve Emas markalarının bir arada ECA. ECA bayilerimiz hem yerel ekonomiyi destekliyor, hem de ödedikleri vergilerle ülke ekonomisine katkıda bulunuyorlar.

Ulaştırma ve ulaşıma yönelik başarılarla en büyük pay öncelik çok değerli iş ortaklarımızla. Tüm mal ve bayaç yaka çabalarımızın özveriyle çabalarıyla güçlendik. Bunun yanında Ar-Ge merkezimize ve yeni ürün geliştirme projelerimize ciddi yatırım yaptık. Başarılarımız her yıl artırmayı hedefliyoruz.

ekonomisine katkı sağlıyor istihdam yaratıyoruz. Gün 24 saat ama bir 25 saat gibi çalışıyoruz. Antalya'dan, Anadolu'dan çıkan bir firma olarak, İkinci En Büyük 500 Firma arasında girmek bizim için büyük mutluluk. Bu bizim başımızın karnesidir. Etkiğimizi mevsimci alıyoruz.

Akgün Altuğ
Arma Filtre Yönetim Kurulu Başkanı

ARMADA HEDEF İLK 500

Listede 98'inci sıradan 47'inci sıraya yükseldik. Geçen yılki sıralamaya göre sırayı yakaladık. Bunu önümüzdeki yıllarda da sürdüreceğiz. Hedefimiz ilk 500 listesinde yer almak. Ayrıca en fazla ihracat yapan firmalar içerisinde ilk 250'deyiz. Yeni pazar arayışlarımızı sürdürüyoruz. Önümüzdeki süreçte daha fazla ihracat yapacak işler yapacağız.

Unku Aksoy
Bantbron Genel Müdürü

BANTBRON, 46 BASAMAK BİRDEN YÜKSELDİ

Biz listede 498'inci sıradan 452'ye yükseldik. Globalleşme yolunda hızlı bir şekilde adımlar atan firmamız geçen yılki İkinci 500 listesinde göre 46 basamak daha yukarıdan listedeki yerini aldı. Uluslararası 20'den fazla markaya ihracat yapan, dünyamız 44'te 55'te 100 milyar dolarlık 800'ün üzerinde farklı ürün tedarik eden firmamız, yeni yatırımlarla önümüzdeki dönem de sıralamada yerini daha yukarıdan sağlamayı hedefliyor.

Şöhret Pakiş
Polin Süs Parkları Pazartlama ve Satış Müdürü

POLİN 479'UNCU SIRADAN LİSTESİ 'MERHABA' DEDİ

Biz bu yıl 479'uncu sıradan listede yer aldık. 40 yıldır dünyanın her yerinde projelerden edindiğimiz deneyim birikimimizle farklı teknik gereksinimleri karşılamak de bu bizim başımızın karnesidir. Bir analitik konumuzda. Ar-Ge'ye çok önem veriyoruz. Bu yıl Ar-Ge merkezimiz olma yolunda girdik. Bu tüm ekibi çok heyecanlandıran bir süreç, ürettiğimiz ve sevdiğimiz daima gülerimsek ve sektöre daima yeni, becerisiz ve değer katan ürünleri sunmamızla asla vazgeçmeyiz. Polin bir Türk markası olarak 100 ilkeye ihracat yapıyoruz. Östetik kendi tasarım, kendi hamması, kendi mühendisliği, kendi montajıyla. Yüzde 100 içerde yapıtığımız bir değeri 100 ilkeye kendi markamızla kuruyoruz. Başın Dünya'nın en önemli eğlence ve su parklarıdır bir Türk firmasının yarı Polin'in imzası var. Bu anlatılmaz bir gurur bizim için.

BAŞKANLAR NE DEDİ?

olmak üzere metal eşya ve metal ana sanayinin Eskişehir'de daha da gelişeceğini düşünüyoruz. Şehrimizin sanayi haciminde makine sektörü var. Diğer firmamız ise, Yurtbay Seramik, Manyezit AŞ ve Hissatlar AŞ.

Selçuk Öztürk
Konya Ticaret Odası Başkanı

DAHİ FAZLA FIRMA ÇIKARACAK POTANSİYELİMİZ VAR

Listede Konyamızdan 31 firma var. Hepsi tebrir ediyoruz. İlk 500'de olduğu gibi ikinci 500'de yer alan firmaların da şehrimizin gurur kaynağı olduklar. İlk 500 firma açıkladığında ifade ettiğimiz gibi, Türkiye'nin en hızlı yükselen şehirlerinden biri olan, hızlı rakamları en düşük şehir olan Konya'nın ekonomik potansiyeli daha fazla sayıda büyük firma çıkaracak güce sahiptir. Diğer taraftan özel sektörün gücünü büyüyen şehrimizin istenilen büyüklüğe ulaşabilmesi için Konyadan daha fazla büyük marka firma çıkarmalıdır. Firmamızın kutluyoruz.

Davut Çetin
Antalya TSO Başkanı

ZOR BİR SENEYİ SANAYİCİNİN ÖZVERİSİ BAŞARIYA ÇEVİRDİ

İkinci 500 Büyük Şirketler listesinde kentin 42'nci firması, hepsini ayrı ayrı kutluyoruz. Ekliler, ETİ Elektrometalurji, Anukasa ve Antalya Enerji firmamızın listede yer aldı. Antalya sanayisi turizm ve tarıma dayalı ekonomisi nedeniyle ağır sanayi yatırımlarına karşı bir kenti değil. Diğer taraftan 2015 yılı turizmde gelişmelerin yaşandığı bir dönem oldu. Buna rağmen Antalya sanayisi, sanayicinin özveri ile büyümesini sürdürdü. Açıklanan rakamlar, ihtiyaç olmasın olmak üzere kentinizin ihtiyaç alanı olduğu yatırımları yapıldığı zaman sanayicimizin çok

daha iyisini yapabileceklerini gösterdi.

M. Suat Hacısalıhoğlu
Trabzon TSO Başkanı

DAHİ FAZLA İHRACAT YAPMAYI DÜŞÜNMEYİZ

Geçen yıl İkinci 500 listesinde ilk firmamız yer alırken, bu yıl sadece Sabatlar Fındık listeye. Arzu edersdik ki listede ilimizden daha fazla firma yer alsın. Bizler artık geleceğe bakarak daha fazla ihracat düşünelim ve yolumuza emin adımlarla ilerlemeliyiz.

Mahmut Arslan
Mersin TSO Meclis Başkanı

FİRMALARIN YARISINDAN FAZLA İHRACAT SEKTÖRÜNDE

Mersin'de ilk 500'de 6, İkinci 500'de ise 4 firma ile yer aldık. Böylece ilk 1000 firma içerisinde yüzde 21'i bir payı olduğunu görmekteyiz. Mersin'deki ticaret hacmine ve sahip olduğu özelliklere baktığımızda bu sayının daha yüksek olması gerekiyor. Bunun en önemli nedeni sanayi bölgelerinin yetersiz olması. Mersin'de yeni sanayi alanları yaratılmalı. Ayrıca ilk 1000 firmaların yarısından fazlasının tarım sektöründe faaliyet gösteriyor. Bu da sanayi mi, tarım mı, turizm mi tartışılmasına son noktayı koyuyor.

Mahmut Kösemusul
Sakarya TSO Başkanı

SAKARYA'DA ÜRETİM YAPANLARLA BİRLİKTE 21 FIRMA LİSTEDE

İkinci 500 büyük firma sıralamasında merkezi Sakarya'da olan 9 firma olmak üzere ilimizde üretim tesisi bulunan toplam 21 firma Sakarya TSO üyesi olarak yer aldı. Sakarya'yı, Türkiye'nin en fazla ihracat yapan illeri sıralamasında ilk 5'e taşıma hedefimiz doğrultusunda aralıksız çalışmamız devam ediyor.

Zeki Kıvınc
Adana Sanayi Odası Başkanı

İKİNCİ 500'DE ADANALI FİRMALAR ÖN SİRALARA YÜKSELDİ

Geçen dönem olduğu gibi kentinizden 9 firma var. Bunun yanında bir de Ceyhan'dan firma var. Kentimizin öncelikli ihracat pazarları Rusya, Irak, Suriye'de yazan şirketlerimizin elinde ediliyor bu bağlamda dolayı tüm Adanalı sanayicileri kutluyoruz. Adanalı firmaların İkinci En Büyük 500'de daha ön sıralara tırmanış olduğunu görüyoruz. Geçtiğimiz yıl listenin ilk 100'ünde Adana'dan 3 firma yer alırken, bu yıl bu sayı 6. Önümüzdeki yıllarda ilk 500'de 20'ye yakın zorlanabileceğimizi düşünüyoruz. Adana'yı hak ettiği noktaya taşıyabilmek için daha fazla çalışmalıyız.

Adil Sanli Konukoğlu
Gaziantep Sanayi Odası Başkanı

CİROLARIN YÜZDE 6'YA YAKINI GAZİANTEPLİ

Sanayicilerimiz 2015'teki seçen ortama ve küresel piyasalardaki yaşanan sıkıntılara rağmen üretmeye devam etti. Gaziantep'ten listeye giren 30 firma üretirlerken net satışları 4 milyar 140 milyon TL değer yarattı ve 500 firmamız üretirlerken satışlarını yüzde 5,81'i net başarıyla karşıladı. Ayrıca, İkinci 500'te Gaziantep 5. sırada yer aldı. Temennimiz, listede daha fazla firmamız yer alarak bu grafiği yukarıya taşıyarak ve ülkemizin kalkınmasına önemli katkılar sağlamanı sürdürmektir. Azimli çalışan neredenliyle tüm şapadamlarımıza ve emeği geçen herkese içtenlikle teşekkür ederim.

Eylül Bartık
Gaziantep Ticaret Odası Başkanı

EN BÜYÜKLERİNDEN 54 GAZİANTEPLİ VAR

Gaziantep'ten 30 firma İkinci 500'de yer alıyor. Bu firmamızın daha çok başarıları dikkatliyoruz. 500 Büyük Şirketler listesinde ise 24 firmamız vardı. Buna göre Türkiye'nin 1000 büyük sanayi kuruluşu arasında Gaziantep'ten 54 firmamız bulunuyor. Ayrıca firmamızın listede yerlerini yükselttiklerini de görüyoruz. Gaziantep'i 2020 yılında, birinci ekonomi yapmak için çalışıyoruz. Bu hedefe ulaşmak için daha çok çalışmamız, daha çok istihdam sağlamanız gerekiyor. Yenilikli ürünlerle açık bireremek hem ihracatı artırmamız hem de listede yer alan şirket sayısını artırmamız.

Savaş M. Özyadimir
Eskişehir Sanayi Odası Başkanı

ŞEHİRİMİZİN HARCINDA MAKİNE SEKTÖRÜ VAR

Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Şirket Kuruluşu Listesi'nde bu yıl listeye yeni giren iki firmamız, ETİ Makina ile Alp Havacılık, makina imalat ve metal eşya sektörlerinde yer alıyor. Kendilerini bu başarılarından dolayı kutlarken, başta makina

Sanayicilerin esas faaliyetlerinden kazandıkları kârın yüzde 51,1'ini finansman gideri olarak kullanmak zorunda kaldıkları belirtildi

Finansmanda sıkıntı

ISO Başkanı Bahçivan; "İkinci 500'deki sanayiciler de binbir emekle oluşturdukları faaliyet kârının büyük bir bölümünü finansman giderine harcamak zorunda kalıyor. Finansman giderleri önceki yıla göre yüzde 46,6 arttı" dedi.

Teknoloji yoğunluğu artacak

ISO Başkanı Bahçivan; "Hem Ar-Ge yapan şirket sayısında hem de yapılan harcamalardaki istikrarlı artış, önümüzdeki yıllarda şirketlerimizdeki teknoloji yoğunluğunun artacağını göstermektedir. Özellikle son 2 yılda bu konuya ağırlık verdiğini ve ciddi bir başarı elde ettiklerine tanıklık ediyoruz." diye ifade etti.

Kârlarının büyük bölümü...

BAHÇIVAN, "Buradan çıkan sonuç, **ISO 500** ile çok benzer. İkinci 500'deki sanayiciler de binbir emekle oluşturdukları faaliyet karının büyük bir bölümünü finansman giderine harcamak zorunda kalıyor. Finansman giderlerinin bir önceki yıla göre yüzde 46,6 artması bunu açıkça göstermektedir" diye konuştu. ■ **7'de**

Sanayicilerin esas faaliyetlerinden kazandıkları kârın yüzde 51,1'ini finansman gideri olarak kullanmak zorunda kaldıkları belirtildi

Finansmanda sıkıntı

İSTANBUL Sanayi Odası (ISO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, ISO'nun ilk 500'ündeki gibi, İkinci 500'deki sanayicilerin de binbir emekle oluşturdukları faaliyet karının büyük bir bölümünü finansman giderine harcamak zorunda kaldığını, finansman giderlerinin bir önceki yıla göre yüzde 46,6 artmasının bunu açıkça gösterdiğini bildirdi. Bahçivan, "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının sonuçlarına ilişkin yaptığı yazılı açıklamada, **ISO 500**'e kıyasla daha KOBİ ölçekli olan şirketleri kapsayan İkinci 500'deki yüksek teknoloji yoğunluklu sektörlerin brüt katma değer içindeki payının artmasının sevindirici olduğunu, 2014 yılında yüzde 4,3 olan yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler payının yüzde 6,6'ya çıkmasının gelecek adına iyimser olmalarını sağladığını kaydetti. Bahçivan, bu çerçevede şirketlerin Ar-Ge'ye verdikleri önemin artmakta olduğu sonucunun da vurgulanması gerektiğini belirterek, "Hem Ar-Ge yapan şirket sayısında hem de yapılan harcamalardaki istikrarlı artış, önümüzdeki yıllarda şirketlerimizdeki teknoloji yoğunluğunun artacağını göstermektedir. Özellikle uluslararası karşılaştırmalarda önemli bir gösterge olarak kabul edilen EBITDA (FAVÖK) verilerine baktığımızda, sanayicilerin son 2 yılda bu konuya ağırlık verdiğini ve ciddi bir başarı elde ettiklerine tanıklık ediyoruz" ifadelerini kullandı.

FAALİYET KÂRLARI

Erdal Bahçivan, ISO İkinci 500'ün umut veren bir başka verisinin de şirketlerin net satışlara oranla faaliyet karlarının yüzde 8,5 ile son yılların en yüksek düzeyine ulaşması olduğunu vurgulayarak, sanayicinin 2014 yılında 6,2 milyar lira olan faaliyet karını yüzde 19,9'luk artışla 7,4 milyar liraya çıkarmayı başardığını belirtti. Sanayicilerin esas faaliyetlerinden kazandıkları bu karın yüzde 51,1'ini finansman gideri olarak kullanmak zorunda kalmasının, üzerinde düşünülmesi gereken bir konu olduğuna işa-

ret eden Bahçivan, şunları kaydetti: "Buradan çıkan sonuç, **ISO 500** ile çok benzer. İkinci 500'deki sanayiciler de binbir emekle oluşturdukları faaliyet karının büyük bir bölümünü finansman giderine harcamak zorunda kalıyor. Finansman giderleri önceki yıla göre yüzde 46,6 arttı" dedi.

kompozisyonunda karşımıza çıkıyor. 2015'te kısa vadeli mali borçların yüzde 12,5 ile ciddi bir şekilde artmaya devam ettiğini ve kısa vadeli mali borçların toplam mali borçlara oranının yüzde 50'ye çıktığını görüyoruz. Bu durum KOBİ'lerimizin yatırımlar için uzun vadeli ve uygun maliyetli finansman bulmakta zorlandığını ortaya koyuyor. Kısacası, sanayicimizin kullanmak zorunda olduğu finansmanın olumsuz kalitesi, **ISO 500**'de ol-

duğu gibi burada da kendini gösteriyor." ISO Başkanı Bahçivan, sanayicilerin Ar-Ge ve teknoloji faaliyetlerine odaklanarak faaliyet karlarını ve rekabet güçlerini artırmakta olduğunu belirterek, "İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu firmalarımız, daha uygun koşullar içinde hak ettikleri karlara ulaşabilirlerse Ar-Ge ve teknoloji alanında çok önemli sıçrama yapabileceklerini 2015 yılında göstermiş bulunmaktadır." ifadesini kullandı. (AA)

EKONOMİ NORMALİN ÜSTÜNDE NORMAL Mİ? (2)

Faiz düşsün emri kimlerin lehine?

SORUNLU, ödenmeyen krediler sürekli artıyor. Diğer yandan, bankaların yurtdışından aldıkları kredi olarak dağıttığı dövizli borçların payı artıyor. Durum, ileride işlerin daha olumsuzlaşması, daha fazla kredi vermede sorunlar yaşanmasına doğru ilerliyor.

Bülent Falakaoğlu'nun yazısı sayfa 4'te

EKONOMİ NORMALİN ÜSTÜNDE NORMAL Mİ? (2)

Faiz düşsün emri kimlerin lehine?

Bülent FALAKAOĞLU

falakaoğlu@hotmail.com

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Ekonomi İstişare Toplantısı'nda bankalara seslenerek, "Konut alımlarında faiz oranlarını yıllık 9'a düşürün" dedi.

Cumhurbaşkanının 'düşsün' demesiyle faiz düşer mi? Ya da faizin düşmemesinin sebebi, komplocuların sıkça dile getirdiği gibi; darbeci cemaatçiler veya faiz lobisi mi?

Türkiye'de bankaya yatırılan paralar (mevduatlar) kısa vadeli. Bankalar kısa vadeli mevduata yüzde 10.5 gibi bir faiz veriyor. Enflasyonun yüzde 9'ları bulduğu bir ortamda, insanların bankaya para yatırması, yatırdığından reel bir gelir elde etmesi için faizin enflasyonun üzerinde olması lazım. Bu yüzden 10.5 anlamlı bir faiz oranı.

Bu faiz oranına yasal yükümlülük ile işletme ve personel masrafları eklendiğinde bankaya işin maliyeti yüzde 12.5'ü geçiyor.

Banka yüzde 12.5'e mal ettiğini yüzde 13.5'i konut kredilerine veriyor. Aradaki 1 puan oldukça normal! 5 - 20 yıl arasında değişen, uzun vadeli konut kredileri için 1 puan bile az sayılır hele de ekonomik ve siyasi çalkantıların eksik olmadığı Türkiye gibi bir ülkede.

Enflasyonun ve mevduat maliyetinin yüksek olduğu bir ülkede faizin düşmesi ancak zarar etmeyi göze alarak olur. Zararına iş yapmanın maliyeti kime nasıl bindirilir o da ayrı bir tartışma konusu.

ARTIK ESKİSİ GİBİ GELMİYOR

Yurtiçinde tasarrufların düşüklüğü ortada. Mevduat kısıtlı. Geriye dış sermaye kalıyor. Ve çok açık ki bankalar da dış sermayeye bağımlı.

Yabancı bankalar, yurtdışından 10 yıla kadar vade ile bol ve ucuz faizli TL borç bulabiliyordu. Bunlar konut sektörüne akabiliyordu. 2013'den bu yana bu sermaye akışı yavaşladı.

Sorunlu, ödenmeyen krediler sürekli artıyor. Diğer yandan, bankaların yurtdışından aldıkları kredi olarak dağıttığı dövizli borçların payı artıyor. Durum ileride işlerin daha olumsuzlaşmasına, daha fazla kredi vermede sorunlar yaşanmasına doğru ilerliyor.

Ekonomi bu büyüme temposunu artırmadıkça, inşaat ve hizmet sektörüne dayalı yapıyı değiştirmedikçe küçük esnaf, KOBİ'ler ve hanehalkı borç ödemekte daha da zorlanacak.

Ekonomik sıkıntılar, emekçiler için yaşam daha da zor bir hal alacak.

ÇALIŞANA FATURA

Elbette ki düşük faiz, toplanan vergilerin daha az faize gitmesi vatandaşın üzerindeki borç yükünün hafiflemesi demek.

Bu nedenle kimsenin itirazı olmaz. Lakin düşük faiz uygulaması, dövizin değerli ve döviz borcunun çok olduğu bağımlı bir ülkede farklı tartışılır. Özel şirketlerin döviz borcu oldukça yüksek. Türkiye'nin her 100 dolarlık dış borcunun 72 doları özel sektöre ait. Şirketler borçla yatırım yapmış, finans kurumları yurtdışından uzun vadeli kredi almış, sana bana konut, otomobil kredisi kullanmış.

MUTFAK BU HALDEYKEN...

TEMMUZDA gıda fiyatları, Rusya ile anlaşma sonrası ihracatın başlayacağı beklentisinin de etkisiyle yüzde 3.15 arttı. İçki ve sigara zamları eklenince yıllık enflasyon yüzde 9'a dayandı.

Emekçiler pazar harcaması, mutfak masrafı altında eziliyor.

Rusya pazarının sonbaharla açılması bekleniyor. Kur yıllık ortalama beklenden daha yüksek çıkabilir. Kurların düştüğü, dünyada petrol ve emtia fiyatlarını azalttığı olumlu dönemleri de geride bıraktığımız göre, enflasyonun cebimizi yakacağı dönem başladı demektir.

Bu şartlarda vatandaş da borçlandırmak için faiz düşürmektense başka çözümler üretmek gerekmez mi?

İNŞAATTAN VAZGEÇMEYEN ANLAYIŞ!

GAYRİMENKUL Yatırım Ortaklığı Derneği (GYODER) emlak sektörünü hareketlendirmek için bünyesindeki bir ay sürecek kampanya başlattı. Kampanya kapsamındaki 56 bin konut için peşinat tutarı azaltıldı, vade uzatıldı. Ekonomik sıkıntının ve darbe girişiminin emlak sektörünü etkilememesi için başlatılan kampanyada, peşinat yüzde 20, vade 120 ay (10 yıl) ve faiz yüzde 0.70 ile oldukça düşük.

Cumhurbaşkanı Erdoğan "Emlak Konut'a 'kampanya ne alemde?' diye sordum 'yoğun bir konut satışımız var' cevabını aldım. Demek ki faizler biraz düşürülünce konut satışları patladı" diyor.

Özellikle 2010'dan itibaren özel sektör aldığı kredileri TL'ye çevirerek yatırım yapıyor.

Dolar kurundaki yüzde 25'lik artış, 200 milyar dolar borcu olan şirketlere TL cinsinden,

50 milyar zarar yazdırıyor.

Şirketlere ağır bir fatura demek bu! İstanbul Sanayi Odası'nın açıkladığı en

Cumhurbaşkanı inşaatın ve rantın beslenen ekonomik çark aynen dönsün istiyor. İyi de AKP hükümetlerinde uzunca bir süre ekonomi kurmayları arasında yer alan Ali Babacan, geçmişte "artık inşaatın sanayiye dönüşmesi gerek" demişti. Babacan aynı zamanda kolay para kazanma ihtimali olduğunda sermayenin oraya kaydıgından yakınmıştı. AVM ya da bir lüks konut projesinin hemen tamamlanıp satılabilmesinin sermayeyi cezbedeceğini ifade ederek "üretmeden çok lüks binalar yapan, toprağa para harcayan bir ekonomi sağlıklı değil" tespitini yapmıştı.

Haklı da çıktı. Ayrıca süreç emekçileri de sarıyor. Kiradan kurtulma umuduyula ucuz krediye güvenip uzun vadeli borçlanan emekçiler sonrasında taksitleri ödemekte çok büyük sıkıntılar yaşıyor. Çoğu zaman borcu ödeyemeyip evsiz kalma korkusundan, 'aman işimden olmayayım' deyip kölece çalışma koşullarına razı geliyor.

Bu rant sistemi beslensin, dönsün diye emek ucuzlatıldıkça ucuzlatılıyor. Artı değer biriksin diye sömürüldükçe sömürülüyor.

büyük ilk 500 şirkete bakalım. Bu şirketler 2015'te faaliyet kârlarını yüzde 45 artırmış. Lakin sanayici kazandığı paranın yüzde 63.4'ünü kur farkı ve faize vermiş.

Şirketler bu giderleri işçisini daha ucuz, daha uzun çalıştırarak çalışmaya fatura ediyor.

Özetle: Şirketler çok ağır bir borç yükü altında. Bu durumda faizler düşerken kur zıplarsa... İşte o zaman şirketlere faiz düşürerek kasıkla verilen kepçeyle geri alınmış olur.

Ve çalışanın ödediği fatura kabarıyor!

Yarın: İstihdam niteliksiz geçim yardımları

Küçükler kârlarının yarısını

İKİNCİ 500'ÜN LİDERİ EMAS

Sıra	Şirket	Üretimden satış (bin TL)
1	Emas Makine	223.717
2	Or-Pa Pazarlama-Tekstil	223.667
3	Güçlü Fındık	223.170
4	Enka Süt ve Gıda	222.183
5	Çetinkaya Mensucat	221.942
6	Enuslu Tekstil	221.616
7	Çağ Çelik Demir	221.133
8	Femaş Metal	221.035
9	Ekizler Süt Gıda	220.244
10	Siddik Kardeşler Haddecilik	219.909
11	TYH Uluslararası Tekstil	219.284
12	Ankara Un	219.241
13	Altay Yağ Su	218.811
14	Bekaert Kartepe Çelik	217.985
15	Vezirköprü Orman Ürün.	216.631
16	Santa Farma İlaç	216.346
17	Mar Tüketim Maddeleri	216.158
18	Buga Otis Asansör	216.133
19	Ve-Ge Hassas Kağıt	216.090
20	Continental Confectionery	215.558
21	Ünye Çimento	215.352
22	Mes Yağ ve Gıda	215.156
23	Yurtbay Seramik	215.089
24	ABC Deterjan	214.886
25	Demirer Kablo	213.434

86 YENİ ŞİRKET GİRDİ, KATMA DEĞER ARTTI

ISO İkinci 500 listesine 2015 yılında 86 yeni firma girdi. Bunlardan 24'ünü Birinci 500'den düşen şirketler oluşturdu. Listeye ISO 1.000'den giren firma sayısı ise 62 oldu. Listenin performansına dair iyi haber ise teknolojiye geldi. İkinci 500'de yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı 2015'te önceki yıla göre yüzde 4,3'ten yüzde 6,6'ya yükseldi.

ISO Başkanı Erdal Bahçivan

FİNANSMANA VERDİ

ISO İkinci 500 listesindeki şirketler, 2015'te net satışları yüzde 5,3 artırken, faaliyet kârlarını yüzde 19,9 yükseltti. Ancak bu kânn yandan fazlası finansman giderlerine gitti. Finansman giderleri önceki yıla göre 9,3 puan arttı

İstanbul Sanayi Odası'nın (ISO) açıkladığı Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu listesinde, şirketlerin faaliyet kârını artırdığı, ancak finansman giderlerinin bu kârın yarısını götürdüğü ortaya çıktı. İlk sırasında Emas Makine'nin yer aldığı listede, 500 şirketin üretimden net satışları yüzde 5,3 artarak 75,6 milyar TL olarak gerçekleşti. Bu performans, enflasyon ve GSYH deflatörü ile karşılaştırıldığında, 2015'te sanayi büyümesinin oldukça sınırlı kaldığı ortaya koydu.

FAALİYET KÂRI %19,9 ARTTI

Öte yandan, faaliyet kârlarında ise yüzde 19,9 ile dikkat çekici bir artış yaşandı. İkinci 500 şirket, 7,4 milyar TL'lik faaliyet kârının 3,8 milyar TL'sini, yani yüzde 51,1'ini finansman giderine harcadı. Bu oran önceki yıla göre 9,3 puanlık artış gösterdi. Bu unsura kur etkileri de eklenince şirketlerin kaynak yapısında bozulma yaşandı ve firmaların borç/özkaynak oranı yüzde 150'nin

üzerine çıktı. Özkaynakların toplam varlıklar içinde payı yüzde 39,5'e geriledi, toplam borçların payı ise yüzde 60,5'e yükseldi.

Finansman giderlerinin net satışlara oranı yüzde 3,2'den yüzde 4,3'e, yani 2,5 milyar liradan 3,7 milyar liraya yükseldi. Bir başka deyişle artış oranı yüzde 46,6 oldu. Faaliyet kârında artışa rağmen finansman giderlerinde yaşanan daha yüksek artış nedeniyle İkinci 500'ün kârlılıkları, Birinci 500'deki gibi düştü. Dönem kâr ve zarar toplamı, 2015 yılında

Oransal olarak en kârlı sektör madencilik

Faaliyet Kârı (bin TL)	Faaliyet Kârı/Net Satışlar
Madencilik 223.344	% 19,6
Kimyasal imalatı 760.404	% 13,4
Mobilya imalatı 124.726	% 13,1

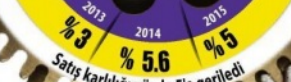
Faaliyet dışı gelirler	Faaliyet dışı gelir	Değişim (%)
2013	-617.394	-153,2
2014	736.525	-219,3
2015	104.975	-85,7

Borç/özkaynak oranı yeniden yükselişe geçti

Faaliyet dışı gelirler	Faaliyet dışı gelir	Değişim (%)
2013	-617.394	-153,2
2014	736.525	-219,3
2015	104.975	-85,7

Faaliyet dışı gelirler	Faaliyet dışı gelir	Değişim (%)
2013	-617.394	-153,2
2014	736.525	-219,3
2015	104.975	-85,7

Satış kârlılığı yüzde 5'e geriledi

önceki yıla göre yüzde 3,4 azalıp 4,4 milyar liraya geriledi. 2015'te 398 şirket kâr etti, 102 kuruluş zarar etti.

Araştırmaya göre ayrıca, sanayiciler uzun vadeli borçlanmakta zorlandı. İkinci 500'ün kısa vadeli mali borçları yüzde 12,5, uzun vadeli mali borçları ise yüzde 3,3 arttı. İkinci 500'de kısa vadeli mali borçların toplam mali borçlara oranı da yüzde 50 olarak gerçekleşti.

İkinci 500'deki şirketlerin toplam satışları 75,6 milyar TL'ye ulaştı

	2015 (milyon TL)	2014'e göre deg. (%)
Üretimden satışlar	75.641	5,3
İhracat (milyon \$)	7.855	-17
Net dönem kârı	4.393	-3,4
Toplam borçlar	53.338	7,4
Özkaynak	34.782	6,2

İkinci 500'de giderler içerisinde maaş ve ücretlere ödenen pay yüzde 57,1'den yüzde 56,5'e düştü. Buna karşılık ücretler yüzde 11,8 oranında arttı. Bu durum, şirketlerin daha az kişiye daha çok maaş verdiğini ortaya koydu. Keza, 2014 yılında 224 bin 437 olan istihdam rakamı geçen yıl 218 bin 601 olarak gerçekleşti.

EN BORÇLU SEKTÖR GIDA OLDU

Kısa vadeli mali borçların sektörel dağılımına bakıldığında nominal olarak en borçlu sektör 3,3 milyar TL ile gıda oldu. Bunu 2,8 milyar TL ile tekstil takip ederken, ana metal sanayi de 1,3 milyar TL ile üçüncü sırada yer aldı. Faaliyet

kân en yüksek sektör de oransal olarak yüzde 15,6 ile madencilik oldu. Bunu yüzde 13,4 ile kimyasal ürünler ve yüzde 13,1 ile mobilya izledi. Nominal olarak en yüksek faaliyet kârını da 1,2 milyar TL ile tekstil sektörü elde etti.

İHRACAT TALEP VE KURLA ERİDİ

İkinci 500'ün ihracatı geçen yıl 7,9 milyar dolar olarak gerçekleşti. Bu önceki yıla göre yüzde 17 gibi büyük bir erime gösterirken, ihracattaki düşüşte azalan talep ve kur etkisi belirleyici oldu. Listede en yüksek ihracat yapan

şirketler sıralamasında, 84 milyon 739 bin dolarlık ihracatıyla ATK Tekstil birinci oldu. TYH Uluslararası Tekstil 80 milyon 540 dolar ile ikinci sırada yer alırken, üçüncü sıradaki şirket isminin açıklanmasını istedi.

BELİRSİZLİK VE İLAVE YÜK ENGELLEDİ

ISO Başkanı Erdal Bahçivan, firmaların kendi kontrolü dışında gelişen belirsizlik ve dalgalanmaların yarattığı ilave mali yükler nedeniyle hak ettikleri kara ulaşamadığını söyleyerek, "Bu da iç kaynak yaratılmasını ve Ar-Ge'yi sınırladı" dedi. Bu şartlarda dahi Ar-Ge yatırımlarının olumlu sonuçlarının son 2 yılın FAVÖK'ünde görüldüğünü kaydeden Bahçivan, "Sanayiciler bin bir emekle oluşturdukları faaliyet kârının büyük kısmını finansman giderine harcamak zorunda kalıyor" uyarısında bulundu.

İkinci 500'ün ilk 20 şirketi

2015 sıra	2014 sıra	Kuruluşlar	Üretimden satışlar (TL)
1	42	Emas Makina	223.717.900
2	120	Or-Pa Pazarlama	223.667.994
3	-	Güçlü Fındık	223.170.845
4	-	Enka Silt ve Gıda	222.183.704
5	22	Cetinkaya Mensucat	221.942.307
6	20	Ersu Tekstil	221.616.760
7	-	Çağ Çelik Demir	221.133.979
8	-	Femas Metal	221.035.410
9	61	Ekiciler Silt Gıda	220.244.962
10	28	Sedak Kardeşler	219.909.606
11	57	TYH Tekstil Pazarlama	219.284.434
12	111	Ankara Ün	219.241.111
13	52	Altas Yağ Su	218.811.343
14	16	Bekaert Kartep Çelik	217.985.324
15	49	Yezinköprü Orman Ürünleri	216.631.671
16	18	Santa Fırma İlaç	216.346.971
17	45	Mar Tüketim Maddeleri	216.158.646
18	-	Bugo Otis Asansör	216.133.360
19	79	Ve-Ge Hassas Kağıt	216.090.161
20	66	Continental	215.558.378

İSO'nun her yıl yaptığı 'Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu' araştırmasına göre, şirketlerin net satışlara oranla faaliyet kârlarının yüzde 8.5 ile son yılların en yüksek düzeyine ulaştı. 2014 yılında 6.2 milyar lira olan toplam faaliyet kârı yüzde 19.9'luk artışla 7.4 milyar liraya yükseldi.

2. LİG

TÜRKİYE genelindeki sanayi kuruluşlarının 'üretimden satış' cirosunu baz alarak yapılan araştırmanın ikincisi dün yayınlandı. **İkinci 500'ün (İSO)** yaptığı 'Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu' araştırmasına göre, 'sanayinin ikinci ligi' olarak nitelenen bu gruptaki sanayi şirketlerinin net satışlara oranla faaliyet kârları yüzde 8.5 ile son yılların en yüksek düzeyine ulaştı. İkinci 500'deki sanayicilerin 2014 yılında 6.2 milyar lira olan toplam faaliyet kârı ise yüzde 19.9'luk artışla 7.4 milyar liraya çıktı. Ancak, sanayici, esas faaliyetlerinden elde ettiği bu kârın yüzde 51.1'ini finansman gideri olarak kullanmak zorunda kaldı. Çünkü İkinci 500'deki sanayicilerin finansman giderleri bir önceki yıla göre yüzde 46.6 yükseliş kaydetti.

FINANSMAN VE TEKNOLOJİ

Finansman giderilerindeki bu yüksek artış, sanayi şirketlerinin daha fazla finansman harcaması yaptığını gösterirken, sevindirici gelişme ise uzun yıllardır sözü edilen 'yüksek teknoloji ürünlerine' geçiş cephesinde yavaşladı. Buna göre 2014 yılında yüzde 4.3 olan yüksek teknoloji yoğunluklu sanayinin payı 'İkinci 500'de yüzde 6.6'ya çıktı. İkinci 500'deki sanayicilerin daha çok Küçük ve Orta Boy işletmeler olduğunu vurgulayan **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan**, İSO'nun ilk 500'ündeki gibi İkinci 500'deki sanayicilerin de faaliyet kârlarının büyük bölümünü finansman giderine harcamak zorunda kaldığını, finansman giderilerindeki hızlı yükselişin bunu açıkça gösterdiğini söyledi. Bahçivan, İkinci 500'deki yüksek teknoloji yoğunluklu sektörlerin brüt katma değer içindeki payının artmasının ise sevindirici olduğunu, yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin payının yüzde 6.6'ya çıkmasının gelecek adına iyimser olmalarını sağladığını belirtti.

AR-GE HARCAMALARI ARTTI

Başkan Bahçivan, şirketlerin Ar-Ge'ye verdikleri önemin artmakta olduğunu sonucunun da vurgulanması gerektiğini belirterek, "Hem Ar-Ge yapan şirket sayısında hem de yapılan harcamalardaki istikrarlı artış, önümüzdeki yıllarda şirketlerimizdeki teknoloji yoğunluğunun artacağını gösteriyor. Özellikle uluslararası karşılaştırmalarda önemli bir gösterge olarak kabul edilen EBITDA (FAVÖK) verilerine baktığımızda da, sanayicilerin son 2 yılda bu konuya ağırlık verdiğini ve ciddi bir başarı elde ettiklerine tanıklık ediyoruz. İkinci 500'deki sanayicilerimiz, daha uygun koşullar içinde hak ettikleri kârlara ulaşabilirlerse Ar-Ge ve teknoloji alanında çok önemli sıçrama yapabilecekler" dedi. Firmaların, belirsizlik ve dalgalanmaların yarattığı ilave mali yükler nedeniyle arzu ettikleri veya hak ettikleri kârlara ulaşamadığını dikkati çeken Bahçivan, "Bu da yeterli iç kaynak yaratılmasını sınırlandırarak Ar-Ge ve teknoloji faaliyetlerine aktarılabilecek kaynakları azaltmaktadır" yorumunu yaptı.

Rakamlarla sanayinin ikinci ligi

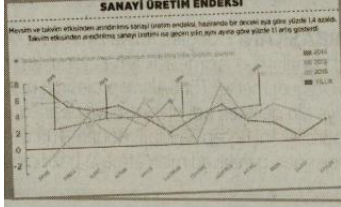
- Faiz, amortisman ve vergi öncesi kâra göre 2014'te 480 olan kârlı şirket sayısı geçen yıl 483'e yükseldi. 398 şirket kâr, 102 şirket zarar etti.
- İkinci 500'de çalışanların ücretleri geçen yıl yüzde 11.8 arttı, toplam istihdam ise azaldı.
- İkinci 500'ün toplam ihracatı geçen yıl 7.9 milyar dolar oldu.
- Özkaynakların toplam varlıklar içindeki payı yüzde 39.5'e geriledi, toplam borçların payı ise yüzde 60.5'e yükseldi.
- **İSO'nun 500** listesine 2015'te 86 yeni sanayici girdi. Listeye **İSO** 1.000 dışından giren yeni firma sayısı ise 62 oldu.
- Yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı 2015'te bir önceki yıla göre yüzde 4.3'ten yüzde 6.6'ya yükseldi.
- **İSO** 500'de orta-yüksek ve yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin payı yüzde 22.1'de kalırken, İkinci 500'de yüzde 30.7 oldu.
- **İkinci 500**'deki sanayi kuruluşlarının Ar-Ge harcamaları 283.6 milyon lira oldu. 2014 yılında 223.4 milyon lira olan bu rakam, yüzde 26.9 artış gösterdi.
- Son 12 yıldır 75 ile 65 arasında değişen yabancı sermaye paylı kuruluş sayısı da 2015 yılında 67 oldu.
- İkinci 500'ün ihracatı geçen yıl 7.9 milyar dolar oldu. En yüksek ihracat yapan şirket, 84 milyon 739 bin dolarla ATK Tekstil oldu.

KISA VADELİ BORÇLAR YÜZDE 12.5 ARTTI

İKİNCİ 500 Büyük Sanayi Kuruluşunun finansman yapısına ilgili olarak çeyrek bir önceki yıl ile mali borçların karşılanmasında karşısızca çıktı. 2015'te kısa vadeli mali borçlar yüzde 12.5 ile ciddi bir artış kaydetti. Kısa vadeli mali borçların toplam mali borçlara oranı yüzde 50'ye yükseldi. Bu durum İSO'daki yüksek sanayicilerin yatırımlar için uzun vadeli ve uygun maliyetli finansman bulmakta zorlandığını açıkça ortaya koyuyor.

En hızlı yükselen şirketler

2015 sıra	2014 sıra	Kuruluşlar	Kaç basamak attı?
175	470	İstanbul Asfalt	295
56	322	Ege Kimya	266
166	406	Sarıyeri Sani	240
216	442	Tuğay Gıda	226
231	454	Çelikköy Tekstil	223
70	288	OPSAN Orjinal	218
53	237	Ünitedeks Boya	184
111	286	Harput Tekstil	175
47	217	Ege Gübre	170
2	120	Or-Pa	118
22	127	Mey Yağ ve Gıda	105
12	111	Ankara Ün	99

İSO'NUN İKİNCİ BEŞ YÜZ FİRMA LİSTESİ BELLİ OLDU

İSO İkinci 500 şirket listesinde sürpriz bir firma ilk sıraya yerleşti. İSO'nun İkinci 500 araştırmasında ilk sırada, 223,7 milyon liralık kendi üretiminden satış ile Emas Makina aldı. Listeye 86 yeni şirket ilk defa girdi. İstanbul Sanayi Odası "İSO Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2015" araştırmasının ardından, araştır-

manın devamı niteliğinde "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'nın 2015 yılı sonuçlarını göre, ilk sırayı, 223,7 milyon liralık üretimden satışı ile Emas Makina aldı. İSO İkinci 500'ü oluşturan şirketlerin üretimden net satışları 2015 yılında yüzde 5,3 artarak 75,6 milyar TL oldu.

Sanayinin çarkları yavaşladı

Sanayideki büyüme 2'nci çeyrekte yavaşladı. İlk çeyrekte yüzde 5,6 artan sanayi üretimi, 2'nci çeyrekte yüzde 2,9'a gerileyerek ekonominin Nisan-Mayıs-Haziran döneminde yavaşladığına işaret etti.

EKONOMİ SERVİSİ - İSTANBUL

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), haziran ayına ilişkin sanayi üretim endeksi sonuçlarını açıkladı. Yılın altı aylık endeks rakamları, sanayideki yavaşlamayı gözler önüne serdi. Sanayi endeksi sonuçlarına göre, bu yılın ilk 3 aylık diliminde büyüme yüzde 5,6 artarken ikinci çeyrekte bu büyüme yüzde 2,9'a geriledi. Böylece ilk 6 aylık büyüme 4,2'de kaldı. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış sanayi endeksi sonuçlarına göre de, birinci çeyrekteki büyüme yüzde 4,6 olurken ikinci çeyrekte yüzde 2,6'ya geriledi. İlk 6 aylık takvim etkisinden arındırılmış sanayi büyümesi ise yüzde 3,6 oldu.

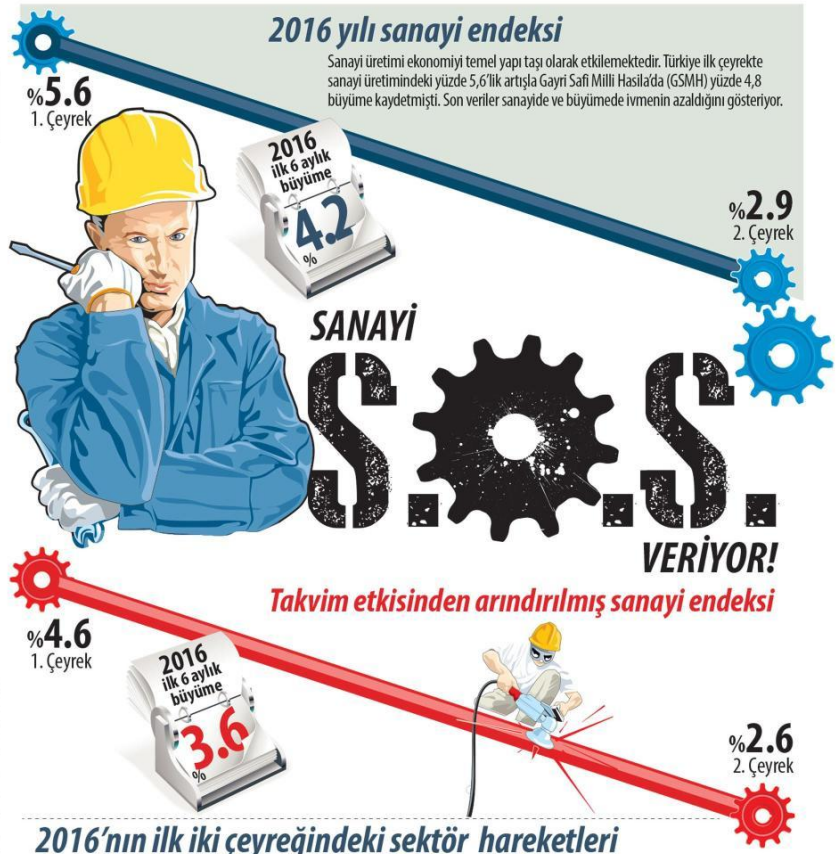
GEÇEN YILA GÖRE ARTTI

Arındırılmış sanayi üretim endeksi, haziran ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 1,1 artarken, mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi ise haziran ayında mayısa göre yüzde 1,4 azaldı. Öte yandan, arındırılmamış sanayi üretim endeksinde, haziran ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 1,1 artış kaydedildi. Arındırılmamış sanayi üretim endeksi ise, haziran ayında geçen yılın aynı

ayına göre yüzde 1,1 artarak, 131,6 değerine yükseldiğini gösterdi. Haziran'da 131,6 olarak hesaplanan söz konusu endeks, geçen yılın aynı ayında 130,2 seviyesinde bulunuyordu. Arındırılmış hesaplamada, haziran'da bir önceki aya göre madencilik ve taş ocacılığı sektörü endeksi yüzde 6,3, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi yüzde 2,1 arttı, imalat sanayi sektörü endeksi yüzde 2,4 azaldı.

EN ÇOK AZALMA İMALATTA

Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış ana sanayi gruplarında, bir önceki aya göre en fazla azalış, yüzde 4,8 ile dayanıksız tüketim malı imalatında görüldü. İmalat sanayi alt sektörleri incelendiğinde, söz konusu dönemde en fazla azalış yüzde 32,8 ile diğer ulaşım araçlarının imalatında gerçekleşti. Bu azalış yüzde 14 ile temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı, yüzde 7,7 ile fabrikasyon metal ürünleri imalatı takip etti. Bu alanda en yüksek artış ise yüzde 12,2 ile bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatında yaşandı. Bu artışta yüzde 7,8 ile kok ve kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı izledi.

2016'nın ilk iki çeyreğindeki sektör hareketleri

GELİŞMEYİ ETKİLEDİ

GSYH rakamlarına göre sanayi büyümesi 2015 yılında ekonomik gelişmeye etkisi azdı. Yüzde 4'lük gelişmeye rağmen sanayideki gelişme yüzde 3,3 olmuştur. Buna rağmen 2016'nın ilk çeyreğinde sanayi büyümesi yüzde 5,9 olarak gerçekleşti. Böylece yüzde 4,8'lik ekonomik gelişmeye katkısı büyük oldu.

MOBİLYA SEKTÖRÜNDE DARALMA OLDU

■ Sanayi endeksi verileri sektörel olarak incelendiğinde, dayanıklı tüketim malı imalatının ciddi yara aldığı görüldü. 2016 yılı birinci çeyrekte yüzde 4,4 artan büyüme karşılık sektör ikinci çeyrekte yüzde 2,5 azaldı. Çoğu sektör de ilk çeyrekte büyümekten küçülmeye geçti. Bilgisayarların elektronik ve optik ürünleri imalatı, ilk çeyrekte yüzde 13,8 büyümekten ikinci çeyrekte yüzde 0,9 küçülmeye geçti. Mobilya sektörü de, ilk çeyrekte yüzde 1,5 büyümekten ikinci çeyrekte yüzde 14,1 küçülmeye geçti. Motorlu kara taşıtları ile gıda üretiminde ise büyüme görüldü. Motorlu kara taşıtları, ilk çeyrekte yüzde 1,3 küçülmeden ikinci çeyrekte yüzde 6,4 büyümeye geçti. Gıda üretimi ise ilk ayda sürekli büyüme gösterdi. Gıda üretimi ilk çeyrekte yüzde 1,0 büyürken ikinci çeyrekte yüzde 1,5 büyümeye kaldı.

ISO PMI ENDEKSİ İŞARET ETMİŞTİ

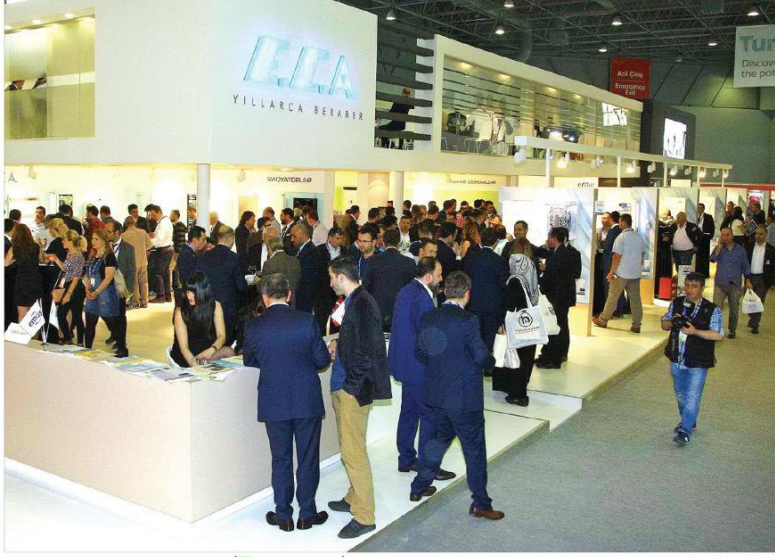
■ Türkiye imalat sanayinde daralmayı, İstanbul Sanayi Odası (İSO) İmalat sanayi satın alma yöneticisi endeksi (PMI) göstermişti. Haziran ayında 47,4 ile kriz yılı 2009'un Nisan ayından bu yana en düşük düzeye gerilemişti. PMI, Mayıs ayında bulunduğu 49,4 düzeyinden 47,4'e gerilemesi dikkat çekmişti. Endeks art arda dört aydır daralmaya işaret eden 50'nin altı değerler göstermişti. İmalat PMI yılın ikinci çeyreğinde ortalama 48,6 değeri olarak 2009'un ilk çeyreğinde görülen 34,5 düzeyinden bu yana ki en düşük değeri almıştı. Mayıs ayında 49,4 olan yeni siparişler alt endeksi, Haziran'da Nisan 2009'dan bu yana en düşük değeri olarak 45,3 olmuştur. Şirketlerin ankete verdikleri cevaplar da yurtiçi siparişlerin ihracat siparişlerinden daha hızlı daraldığını ortaya koymuştu.

'İkinci 500'de teknoloji umudu'

Türkiye'nin en büyük ikinci 500 şirketi araştırmasına göre, sanayi kuruluşlarının borçları yüzde 60.5 yükseldi. Şirketler uzun vadeli borçlanmakta ise zorlandı. **ISO Başkanı** Bahçevan, Ar-Ge ve teknoloji sonuçlarının gelecek için umut verdiğini söyledi.

ECA markasıyla üretim yapan Emas Makina, ISO'nun "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" 2015 yılı araştırmasının şampiyonu oldu.

KÂR SON YILLARIN ZİRVESİNDE

■ **ISO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçevan**, şirketlerin net satışlara oranla faaliyet karlarının yüzde 8,5 ile son yılların en yüksek düzeyine ulaşmasının önemli olduğunu vurgulayarak, sanayicinin 2014 yılında 6,2 milyar lira olan faaliyet karını yüzde 19,9'luk artışla 7,4 milyar liraya çıkarmayı başardığını belirtti. Bahçevan, bu karın yüzde 51,1'ini finansman gideri olarak kullanmak zorunda kalınmasının, üzerinde düşünülmesi gereken bir konu olduğuna işaret etti. Bahçevan, şirketlerin Ar-Ge'ye verdikleri önemin artmakta olduğuna da dikkat çekerek "Hem Ar-Ge yapan şirket sayısında hem de yapılan harcamalardaki istikrarlı artış, önümüzdeki yıllarda teknoloji yoğunluğunun artacağını göstermektedir" diye konuştu.

Erdal Bahçevan

■ **İstanbul Sanayi Odasının (ISO)** "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" 2015 yılı araştırmasına göre, faiz, amortisman ve vergi öncesi kar dikkate alındığında kar eden şirket sayısı geçen yıl artarken, 398 şirket kar, 102 kuruluş ise zarar ettiğini açıkladı. Araştırmaya göre, ikinci 500'de yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı 2015'te bir önceki yıla göre yüzde 4,3'ten yüzde 6,6'ya yükseldi.

BORÇLAR YÜZDE 60 ARTTI

Sanayi kuruluşlarının Ar-Ge harcamaları 283,6 milyon lira oldu. 2014 yılında 223,4 milyon lira olan rakam, yüzde 26,9 oranında artış gösterdi. Son 4 yıldır istikrarlı bir şekilde artan rakam geçen yıl 180'e ulaştı. İkinci 500'de özkaynakların toplam varlıklar içindeki payı 2015'te yüzde 39,5'e geriledi, toplam borçların payı ise yüzde 60,5'e yükseldi. Kısa vadeli mali borçları ise yüzde 12,5 artarken, uzun vadeli borçları ise yüzde 3,3 oldu. Bu durum, uzun vadeli kaynak bulma imkanının azaldığına işaret etti.

FINANSMAN KALİTESİ OLUMSUZ

■ **Erdal Bahçevan**, finansman giderlerinin bir önceki yıla göre yüzde 46,6 artmasının önemine dikkat çekti. Bahçevan, araştırmanın sonuçlarına ilişkin yaptığı yazılı açıklamada, **ISO 500'e** kıyasla daha KOBİ ölçekli olan şirketleri kapsayan İkinci 500'deki yüksek teknoloji yoğunluklu sektörlerin brüt katma değer içindeki payının artmasının sevindirici olduğunu, 2014 yılında yüzde 4,3 olan yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler payının yüzde 6,6'ya çıkmasının gelecek adına iyimser olmaları sağladığını kaydetti.

DAMAT 118 BASAMAK YÜKSELDİ

■ Türkiye moda perakendesi'nin öncü şirketlerinde Orka Holding'in bir kuruluşu olan D'S **DAMAT**, "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2015" araştırmasında bir önceki yıla göre 118 basamak birden yükseldi. Şirket, 223 milyon 668 bin TL üretimden satış ile ikincilik elde etti. Orka Holding Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Orakçoğlu, gerek altyapı gerekse insan kaynağına çok önemli yatırımlar gerçekleştirdiklerini, elde ettikleri başarının bunun bir yansıması olduğunu söyledi. Orakçoğlu, "Tüm operasyonlarımızı titizlikle yürütüyor ve tecrübemizin verdiği güçle girdiğimiz her pazarda farkımızı ortaya koyuyoruz" dedi. Türkiye'nin üretim ve ihracatına katkıda bulunmaya devam edeceklerine dikkat çeken Orakçoğlu, gelecek beş yılda hedeflerinin iki buçuk kat büyümek olduğunu belirtti ve "Ciroda ise bu yılsonunda 500 milyon TL hedefimize ulaşacağımıza inanıyoruz" dedi.

Türkiye'nin 500 büyük SANAYİ KURULUŞU

İstanbul Sanayi Odası, "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının **2015 yılı sonuçlarını açıkladı.**

İSTANBUL Sanayi Odası 2015 yılında Türkiye'nin üretim ve finans bakımından en büyük 500 kuruluş arasına giren isimleri açıkladı. **ISO'nun** yaptığı araştırmaya göre, ikinci 500'de ilk sırayı, 223 milyon 718 bin liralık üretimden satışı ile Emas Makina Sanayi aldı. Emas Makina, 2014 yılında **ISO İkinci 500'de** 42'inci sırada yer almıştı. Listede, Or-Pa Pazarlama ve Tekstil Sanayi 223 milyon 668 bin liralık üretimden satışla ikinci, Güçlü Fındık Gıda Sanayi ve Ticaret ise 223 milyon 171 bin liralık üretimden satış ile üçüncü sıraya yerleşti.

Üretimden net satışlar yüzde 5,3 arttı

Araştırmaya göre, bir önceki yıla göre net satışlarını yüzde 6,6 artırarak 87 milyar 332,1 milyon liraya çıkaran **ISO İkinci 500'ü** oluşturan sanayi şirketlerinin 2014'te 71,8 milyar lira olan üretimden net satışları, 2015 yılında cari fiyatlarla yüzde 5,3 artarak 75,6 milyar TL oldu. Veriler, enflasyon ve GSYH deflatörü ile karşılaştırıldığında, 2015'te sanayi büyümesinin sınırlı kaldığını ortaya koydu.

ISO İkinci 500'de faiz Amortisman Vergi Öncesi Kar (FAVÖK) mutlak büyüklüğü, 2015'te 10,4 milyar lira olarak hesaplandı. 2014 yılında bu büyüklük 8,9 milyar liraydı. Böylece **ISO İkinci 500**, bir önceki yıla göre FAVÖK büyüklüğünü yüzde 16,5 oranında artırdı. Araştırmada, sanayicilerin, son 2 yılda FAVÖK oranlarındaki iyileşmeye ağırlık vererek 2014 ve 2015 yıllarında **ISO İkinci 500'ün** FAVÖK oranlarını iyileştirme başarısı gösterdiği kaydedildi.

Sanayiciler, 2015 yılında esas faa-

liyetlerinden elde ettiği karını da 2014 yılına göre artırdı. Faaliyet karının net satışlara oranı son yılların en yüksek düzeyi olan yüzde 8,5'e ulaştı. Böylece sanayiciler, 2014 yılında 6,2 milyar lira olan faaliyet karını yüzde 19,9'luk artışla 7,4 milyar liraya çıkarmayı başardı.

Finansman giderleri de artarak net satışlara oranla yüzde 3,2'den yüzde 4,3'e, 2 milyar 581 milyon liradan 3 milyar 785 milyar liraya yükseldi. Faaliyet karlarındaki artışa rağmen finansman giderlerindeki yüksek artışın etkisiyle **ISO İkinci 500'ün** karlılıklarında da, **ISO Birinci 500'deki** gibi düşüş yaşandı.

Kazandığı paranın yarısından fazlasını finansman gideri olarak kaybetti. Sonuçlar, **ISO 500'de** de görülen finansman gideri sorununun, İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda da kendini gösterdiğini ortaya koydu. Araş-

tırmada, sanayicilerin, faaliyet karının büyük bölümünü finansman gideri olarak harcamak zorunda kaldığı, finansman giderlerinin bir önceki yıla göre yüzde 46,6 artmasının bunu açıkça gösterdiği belirtildi.

Sanayici elde ettiği 7,4 milyar liralık faaliyet karının 3,8 milyar lirasını, yani yüzde 51,1'ini finansman gideri olarak harcadı. **ISO 500** Büyük Sanayi Kuruluşu'nda olduğu gibi, **ISO İkinci 500'de** de sanayici Ar-Ge yaparak, yatırım yaparak, istihdam yaratarak ve risk alarak kazandığı paranın yarısından fazlasını finansman gideri olarak kaybetti.

Araştırmaya göre, sanayiciler, esas faaliyet karlarını önemli oranda artırma başarısı gösterirken, finansman giderlerindeki artışlar bu karlılıkları eritiyor. Bunun sonucunda dönem kar ve zarar toplamı, 2015 yılında bir önceki yıla göre yüzde 3,4 azalarak 4,5 milyar liradan 4,4 milyar liraya gerilemiş oldu.

Sanayici faizden şikâyetçi

EKONOMİ SERVİSİ

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" 2015 yılı araştırmasında ilk sırayı Emas Makina aldı.

Araştırmaya göre, 223 milyon 718 bin liralık üretimden satışla birinci olan Emas Makina'yı, 223 milyon 668 bin liralık üretimden satışla Or-Pa Pazarlama ve Tekstil Sanayi ve 223 milyon 171 bin liralık üretimden satışla Güçlü Fındık Gıda Sanayi ve Ticaret takip etti.

İSO Başkanı Erdal Bahçivan, İSO'nun ilk 500'ündeki gibi, İkinci 500'deki sanayicilerin de binbir emekle oluşturdukları faaliyet kârının büyük bir bölümünü finansman giderine harcamak zorunda kaldığını, finansman giderlerinin bir önceki yıla göre yüzde 46.6 artmasının bunu açıkça gösterdiğini bildirdi. Bahçivan, yaptığı yazılı açıklamada, **İSO 500'e** kıyasla daha KOBİ ölçekli olan şirketleri kapsayan İkinci 500'deki yüksek teknoloji yoğunluklu sektörlerin brüt katma değer içindeki payının artmasının sevindirici olduğunu, 2014 yılında yüzde 4.3 olan yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler payının yüzde 6.6'ya çıkmasının gelecek adına iyimser olmalarını sağladığını kaydetti.

Kârlar artıyor

Bahçivan, **İSO İkinci 500**'ün umut veren bir başka verisinin de şirketlerin net satışlara oranla faaliyet kârlarının yüzde 8.5 ile son yılların en yüksek dü-

zeyine ulaşması olduğunu vurgulayarak, sanayicinin 2014 yılında 6.2 milyar lira olan faaliyet kârını yüzde 19.9'luk artışla 7.4 milyar liraya çıkarmayı başardığını belirtti. Bahçivan sanayicilerin esas faaliyetlerinden kazandıkları bu karın yüzde 51.1'ini finansman gideri olarak kullanmak zorunda kalmasının, üzerinde düşünülmesi gereken bir konu olduğuna da işaret etti.

2015 yılı araştırmasına göre, faiz, amortisman ve vergi öncesi kâr dikkate alındığında kâr eden şirket sayısı geçen yıl artarken, 398 şirket kâr, 102 kuruluş ise zarar ettiğini açıkladı.

İSO 500'de orta-yüksek ve yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin payı

yüzde 22.1'de kalırken, İkinci 500'de yüzde 30.7 oldu.

Şirketlerin teknoloji yoğunluklarına göre yarattıkları katma değer dağılımında en yüksek payı yüzde 42.3 ile düşük teknoloji yoğunluklu sanayiler grubu aldı. **İSO İkinci 500** içinde yaratılan katma değer itibarıyla en yüksek ikinci payı yüzde 26.9 ile orta-düşük teknoloji yoğunluklu sanayiler grubu oluşturdu.

İSO İkinci 500'de yer alan sanayi kuruluşlarının Ar-Ge harcamaları 283.6 milyon lira oldu. 2014 yılında 223.4 milyon lira olan rakam, yüzde 26.9 oranında artış gösterdi. Son 4 yıldır istikrarlı bir şekilde artan rakam geçen yıl 180'e ulaştı.

Türkiye'nin ikinci 500 büyük sanayi kuruluşu belli oldu

İSTANBUL (AA)- **İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO)** "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının 2015 yılı sonuçlarını açıkladı.

Araştırmaya göre, ikinci 500'de ilk sırayı, 223 milyon 718 bin liralık üretimden satışı ile Emas Makina Sanayi aldı. Emas Makina, 2014 yılında **İSO İkinci 500**'de 42'inci sırada yer almıştı.

yılında cari fiyatlarla yüzde 5,3 artarak 75,6 milyar TL oldu. Veriler, enflasyon ve GSYH deflatörü ile karşılaştırıldığında, 2015'te sanayi büyümesinin sınırlı kaldığını ortaya koydu.

İSO İkinci 500'de faiz Amortisman Vergisi Öncesi Kar (FAVÖK) mutlak büyüklüğü, 2015'te 10,4 milyar lira olarak hesaplandı. 2014 yılında bu büyüklük 8,9 milyar liraydı.

8,5'e ulaştı. Böylece sanayiciler, 2014 yılında 6,2 milyar lira olan faaliyet karını yüzde 19,9'luk artışla 7,4 milyar liraya çıkarmayı başardı. Finansman giderleri de artarak net satışlara oranla yüzde 3,2'den yüzde 4,3'e, 2 milyar 581 milyon liradan 3 milyar 785 milyar liraya yükseldi. Faaliyet karlarındaki artışa rağmen finansman giderlerindeki yüksek artışın etkisiyle **İSO İkinci 500**'ün karlılıklarında da, **İSO Birinci 500**'deki gibi düşüş yaşandı.

Kazandığı paranın yarısından fazlasını finansman gideri olarak kaybetti

Sonuçlar, **İSO 500**'de de görülen finansman gideri sorununun, İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda da kendini gösterdiğini ortaya koydu. Araştırmada, sanayicilerin, faaliyet karının büyük bölümünü finansman gideri olarak harcamak zorunda kaldığı, finansman giderlerinin bir önceki yıla göre yüzde 46,6 artmasının bunu açıkça gösterdiği belirtildi. Sanayici elde ettiği 7,4 milyar liralık faaliyet karının 3,8 milyar lirasını, yani yüzde 51,1'ini finansman gideri olarak harcadı. **İSO 500** Büyük Sanayi Kuruluşu'nda olduğu gibi, **İSO İkinci 500**'de de sanayici Ar-Ge yaparak, yatırım yaparak, istihdam yaratarak ve risk alarak kazandığı paranın yarısından fazlasını finansman gideri olarak kaybetti.

Araştırmaya göre, sanayiciler, esas faaliyet karlarını önemli oranda artırma başarısı gösterirken, finansman giderlerindeki artışlar bu karlılıkları eritiyor. Bunun sonucunda dönem kar ve zarar toplamı, 2015 yılında bir önceki yıla göre yüzde 3,4 azalarak 4,5 milyar liradan 4,4 milyar liraya gerilemiş oldu.

İstanbul Sanayi Odası, "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının 2015 yılı sonuçlarını açıkladı.

Listede, Or-Pa Pazarlama ve Tekstil Sanayi 223 milyon 668 bin liralık üretimden satışıyla ikinci, Güçlü Fındık Gıda Sanayi ve Ticaret ise 223 milyon 171 bin liralık üretimden satış ile üçüncü sıraya yerleşti.

Üretimden net satışlar yüzde 5,3 arttı

Araştırmaya göre, bir önceki yıla göre net satışlarını yüzde 6,6 artırarak 87 milyar 332,1 milyon liraya çıkaran **İSO İkinci 500**'ü oluşturan sanayi şirketlerinin 2014'te 71,8 milyar lira olan üretimden net satışları, 2015

Böylece **İSO İkinci 500**, bir önceki yıla göre FAVÖK büyüklüğünü yüzde 16,5 oranında artırdı. Araştırmada, sanayicilerin, son 2 yılda FAVÖK oranlarındaki iyileşmeye ağırlık vererek 2014 ve 2015 yıllarında **İSO İkinci 500**'ün FAVÖK oranlarını iyileştirme başarısı gösterdiği kaydedildi.

Sanayiciler, 2015 yılında esas faaliyetlerinden elde ettiği karını da 2014 yılına göre artırdı. Faaliyet karının net satışlara oranı son yılların en yüksek düzeyi olan yüzde

Sanayicinin kârını KUR VE FAİZ YEDİ

Türkiye'nin en büyük ikinci 500 sanayi şirketi yüksek kur ve faizin kurbanı oldu. Sanayicilerin satış geliri ve faaliyet kârı artsa da kur ve faiz gibi finansman giderleri kârın yarısını aldı götürdü. En büyük ikinci 500 şirketin net satışları 75.6 milyar oldu

Emas Makina ilk sırada

İstanbul Sanayi Odası (İSO), bundan iki ay önce "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu"nu açıklamıştı. Dün de "İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu"nu açıkladı. **İSO** verileri sanayi şirketlerinin 2015 verilerini kapsıyor. Önce açıklanan listede üretimden satışlarda 35 milyar 437 milyon lira ile Tüpraş, ilk sırada yer almıştı. Dükkü listede ilk sırayı, 223.7 milyon liralık üretimden satışı ile Emas Makina aldı.

75.6 milyarlık satış

"**İSO İkinci 500**"ü oluşturan sanayi şirketlerinin üretimden net satışları 2015'te yüzde 5.3 artışla 75.6 milyar TL oldu. İkinci 500'ün içinde yer alan sanayiciler, 2014 yılında 6.2 milyar lira olan faaliyet kârını yüzde 19.9'luk artışla 7.4 milyar liraya çıkardı. Bu rakamlara bakınca her şey çok normal gibi anlaşıyor. Ekonominin 2015'te yüzde 4 büyüdüğü bir ortamda sanayicinin gösterdiği performans alkışlanacak cinsten.

Yüzde 51.1'i cebeye girmede

Ancak kazın ayağı hiç de öyle değil. Gelen kârın yarısı geldiği gibi gitti. Kârı, sanayicinin elinden alan ise finansman giderleri oldu. Finansman giderleri kur, faiz ve komisyon gibi giderler olarak tarif ediliyor. Sanayici, risk alarak kazandığı paranın yarısından fazlasını finansman gideri olarak kaybetti. 7.4 milyar liralık faaliyet kârının 3.8 milyar lirasını, yani yüzde 51.1'ini finansman gideri olarak harcadı.

Kaynak bulmak zorlaştı

İSO'nun ilk listesinde yer alan sanayiciler kârlarının yüzde 63'ünü finansman gideri olarak kaybetmişti. Sanayicilerin borçlanma yapısına bakıldığında, sanayi kuruluşlarının uzun vadeli borçlanmakta zorlandıkları görüldü. "İkinci 500"ün kısa vadeli mali borçları yüzde 12.5 arttı. Uzun vadeli mali borçlardaki artış oranı ise yüzde 3.3 oldu. Bu da sanayi kuruluşları açısından uzun vadeli kaynak bulma imkânının azaldığına işaret etti

İSTİHDAM GERİLEDİ

"İkinci 500'de ücretler yüzde 11.8 oranında artarken, 2014 yılında 224 bin 437 olan istihdam rakamı geçen yıl 218 bin 601 olarak gerçekleşti. Son 12 yıldır 75 ile 65 arasında değişen yabancı sermaye paylı kuruluş sayısı da

2015 yılında 67 oldu. İkinci 500'ün ihracatı geçen yıl 7.9 milyar dolar olarak gerçekleşti. En yüksek ihracat yapan şirketler sıralamasında, 84 milyon 739 bin dolarlık ihracatıyla ATK Tekstil birinci oldu.

YÜKSEK TEKNOLOJİ GELECEK VADEDİYOR

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçıvan, ilk 500'ündeki gibi, İkinci 500'deki sanayicilerin de binbir emekle oluşturdukları faaliyet kârının büyük bölümünü finansman giderine harcamak zorunda kaldığını söyledi. Finansman giderlerinin bir önceki yıla göre 2015'te yüzde 46.6 artmasının bunu açıkça gösterdiğini belirten Bahçıvan şu değerlendirmeyi yaptı:

"**İSO 500**'e kıyasla daha küçük şirketleri kapsayan İkinci 500'deki teknoloji yoğunluklu sektörlerin payının artması sevindirici. 2014 yılında yüzde 4.3 olan yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin payının yüzde 6.6'ya çıkmasının gelecek adına iyimser olmamızı sağlıyor. Bu aynı zamanda şirketlerin araştırma-geliştirmeye verdikleri önemin de arttığını gösteriyor."

İkinci 500'de yer alan ilk 50 sanayi kuruluşu

2015 sırası	2014 sırası	Kuruluş	Satışları (Net/TL)
1	42	Emas Makina	223.717.900
2	120	Or-Pa Pazarlama	223.667.994
3	+	Güçlü Fındık	223.170.845
4	-	Enka Süt ve Gıda	222.183.704
5	22	Çetinkaya Mensucat	221.942.187
6	20	Eruslu Tekstil	221.616.760
7	-	Çağ Çelik Demir	221.133.979
8	-	Femas Metal	221.035.410
9	61	Ekiciler Süt	220.244.962
10	28	Siddik Kardeşler Hadde	219.909.606
11	57	TYH Tekstil	219.284.434
12	111	Ankara Un	219.241.111
13	52	Altaş Yağ Su	218.811.343
14	16	Bekaert Kartepi	217.985.324
15	49	Vezirköprü Orman	216.631.611
16	18	Santa Farma İlaç	216.346.971
17	45	Mar Tüketim	216.158.846
18	-	Buga Otis Asansör	216.133.360
19	79	Ye-Ge Hassas Kağıt	216.090.161
20	66	Continental	215.558.378
21	-	Ünye Çimento	215.352.422
22	127	Mes Yağ	215.156.521
23	23	Yurtbay Seramik	215.089.536
24	112	ABC Deterjan	214.886.663
25	55	Demirer Kablo	213.434.560
26	89	Uniteks Tekstil	213.400.941
27	-	Eksun Gıda	212.404.963
28	68	Ermaksan Makina	211.556.278
29	116	Akpa Alüminyum	211.495.324
30	44	Ishakoğlu Gıda	211.451.225
31	71	Sardunya Gıda	211.389.406
32	+	Dardanel Öntaş	210.810.364
33	83	Kıvanç Tekstil	210.757.586
34	-	Bekaert	210.371.499
35	11	Bursa Çimento	208.763.971
36	14	Durum Gıda	208.546.870
37	63	ASAŞ Ambalaj	208.425.588
38	-	Demir Export	207.305.660
39	-	Adını açıklamadı	
40	115	Kalibre Boru	206.829.586
41	-	Beyteks Tekstil	206.808.662
42	-	Unmaş Unlu	206.540.130
43	98	Arma Filtre	206.239.153
44	32	Tat Nişasta	206.151.777
45	35	Eskapet Pet	206.112.881
46	-	Öz-Ka Lastik	206.016.846
47	217	Ege Gübre	205.916.305
48	48	Putzmeister	205.813.540
49	74	Sapro	205.797.774
50	-	Adını açıklamadı	

Erdal Bahçivan

Sanayicinin kârını finansman götürüyor

Ciro yüzde 5.3 büyüdü

Gösterge	2014	2015	Değ (%)
● Üretimden satışlar	71.824	75.642	5.3
● Faaliyet kârı	6.182	7.409	19.9
● Finansman giderleri	2.581	3.875	46.6
● Dönem kârı	4.547	4.394	-3.4

milyon TL

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, İSO'nun ilk 500'ünde-ki gibi, ikinci 500'deki sanayicilerin de birbir emekle oluşturdıkları faaliyet kârının büyük bir bölümünü finansman giderine harcamak zorunda kaldığını, finansman giderlerinin bir önceki yıla göre yüzde 46.6 artmasının bunu açıkça gösterdiğini söyledi.

Emas 41 basamak atladı

2015	2014	Şirket	Üretimden satışlar (TL)
1	42	Emas Makina	223.717
2	120	Or-Pa Pazarlama	223.667
3	+	Güçlü Fındık	223.170
4	-	Enka Süt	222.183
5	22	Çetinkaya Mens.	221.942
6	20	Eruslu Tekstil	221.616
7	-	Çağ Çelik	221.133
8	-	Fermaş Metal	221.035
9	61	Ekiciler Süt Gıda	220.244
10	28	Siddik Kardeşler	219.909
11	57	TYH Uluslararası Tekstil	219.284
12	111	Ankara Un	219.241
13	52	Altaş Yağ	218.811
14	16	Bekaert Kartepe Çelik	217.985
15	49	Vezirköprü Orman Ürünleri	216.631

İkinci 500 kârını yüzde 20 artırdı

İSO'nun yabancı üyeleri Başbakan'la buluşuyor

İSO, üyesi olan uluslararası sermayeli firmaları, Başbakan Binali Yıldırım ile Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek, Gümrük Bakanı Bülent Tüfenkci, Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci, Sanayi Bakanı Faruk Özlü ve Maliye Bakanı Naci Ağbal ile buluşturacak. "Türkiye'ye güvenenler, Türkiye'de üretenler" adlı toplantıda köklü ve alanında söz sahibi uluslararası sermayeli firmaların yöneticileri de kısa birer konuşma yapacak.

İSO Türkiye'nin ikinci büyük 500 firmasını açıkladı.

Listenin ilk sırasında Emas Makina yer aldı. Şirketlerin kârı % 19.9 artarken, çalışanların ücretleri % 11.8 yükseldi

Türkiye'nin ikinci büyük 500 firması rakamları açıklandı. **İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO)** "İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" 2015 araştırmasına göre şirketlerin kârında yüzde 19.9'luk artış yakalandı. Kâr eden şirket sayısı 398 olurken, 102 kuruluş ise zarar açıkladı. 2015'te **İSO İkinci 500**'ü oluşturan sanayi şirketlerinin 2014 yılında 71.8 milyar lira olan üretimden satışları yüzde 5.3 oranında artarak 75.6 milyar liraya çıktı.

İkinci 500'de ilk sırayı, 223 milyon liralık üretimden satışı ile 42'ncilikten gelen Emas Makina alırken, Or-Pa Pazarlama 223 milyon liralık satışıyla ikinci oldu. Or-Pa Pazarlama geçtiğimiz yıl 120'nci sırada yer almıştı.

Güçlü Fındık Gıda ise 223 milyon liralık

satış ile üçüncü oldu.

YÜKSEK TEKNOLOJİNİN PAYI ARTTI

Araştırmaya göre, İkinci 500'de yüksek teknoloji yoğunluklu sanayinin payı 2015'te bir önceki yıla göre yüzde 4.3'ten yüzde 6.6'ya yükseldi. **İSO 500**'de orta-yüksek ve yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin payı yüzde 22.1'de kalırken, İkinci 500'de yüzde 30.7 oldu.

İkinci 500'de Ar-Ge harcamaları 283.6 milyon lira olurken yüzde 26.9 oranında artış sağlandı. Ayrıca özkaynakların toplam varlıklar içindeki payı 2015'te yüzde 39.5'e geriledi. Toplam borçların payı ise yüzde 60.5'e yükseldi. İkinci 500'de ücretler de yüzde 11.8 oranında artarken, 2014'te 224 bin 437 olan istihdam rakamı geçen yıl 218 bin 601'e düştü.

Küçüklerin kârı eridi borçları da yükseldi

İkinci 500 şirketin 2015'te kârı yüzde 3.4 düşüşle 4.4 milyar liraya indi. Borçların özkaynak içindeki payı yüzde 60.5'e çıktı

Ekonomi alanındaki belirsizlik sürecinin yarattığı maliyet sanayiye borç olarak döndü. İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından açıklanan "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasına göre, listedeki şirketler 2014 yılında 6.2 milyar TL olan faaliyet kârını 2015 yılında yüzde 19.9'luk artışla 7.4 milyar TL'ye çıkarmayı başardı. Ancak, sanayici, bu kârın yüzde 51.1'ini finansman gideri olarak kullanmak zorunda kaldı. Bu hespla 2015 yılında 500 büyük sanayi kuruluşu toplamda 3.7 milyar TL'lik borç ödemesi gerçekleştirdi.

GİDERLER YÜZDE 46 ARTTI

Şirketlerin finansman giderleri de artarak, 2014'te 2 milyar 581 milyon TL'den 2015'te 3 milyar 785 milyon liraya ulaştı. 500 şirketin finansman giderleri bir önceki yıla göre yüzde 46.6 artarken, şirketlerin 2015'teki kısa vadeli mali borçları yüzde 12.5 ile ciddi bir şekilde arttı. Uzun vadeli mali borç-

Sanayi Odası Başkanı

lardaki artış ise yüzde 12.5 oldu. Kısa vadeli mali borçların toplam mali borçlara oranı yüzde 50'ye çıktı.

102 ŞİRKET ZARAR ETTİ

2015 yılında 500 şirketin özkaynakların toplam varlıklar içindeki payı yüzde 39.5'e inerken, toplam borçların payı ise yüzde 60.5'e yükseldi. 2014 yılında borçların özkaynak içindeki payı 60.2'di. Araştırmada, bu veriler ışığında küresel ekonomik şartların da etkisi ile şirketlerin yaşanan mali dalgalanmalardan olumsuz etkilendiğine dikkat çekildi.

500 büyük şirketin dönem kâr ve zarar toplamı 2015 yılında bir önceki yıla göre yüzde 3.4 azalarak 4 milyar 547 milyon TL'den 4 milyar 394 milyon TL'ye düştü. 2015'te 398 şirket kâr, 102 şirket ise zarar açıldı. Listedeki şirketlerin toplam çalışan sayısı yüzde 2.6 azalarak 218 bin 601'e geriledi. 2014 yılında yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun yüzde 4.3 olan payı ise 2015 yılında yüzde 6.6'ya yükseldi.

Ciro 75.6 milyar TL oldu

ARAŞTIRMA sonuçları borçlara rağmen şirketlerin hem satışlarında hem de kârlarında bir iyileşmeye işaret ediyor. 2015 yılında İSO İkinci 500'ü oluşturan sanayi şirketlerinin 2014 yılında 71.8 milyar TL olan üretimden net satışları 2015 yılında yüzde 5.3

artarak 75.6 milyar TL'ye çıktı. Şirketlerin mali yapılarına bakıldığında ise listede yer alan şirketlerin esas faaliyetlerinden elde ettikleri kârları son yıllarda en yüksek seviyesine ulaştı. 2015 yılında şirketlerin faaliyet kârının net satışlara oranı yüzde 8.5'e yükseldi.

Emas, 41 sıra birden yükseldi

İKİNCİ 500 Sanayi Kuruluşu listesinde, ilk sırada 223 milyon 718 bin TL'lik üretimden net satış ile 41 sıra birden yükselen Emas Makina yer aldı. Emas Makina'nın 223 milyon 668 bin TL ile

118 sıra birden yükselen Or-Pa Pazarlama ve Tekstil izledi. 223 milyon 171 bin TL'lik satış elde eden Güçlü Fındık ise bu yıl listede 3'üncü sırada yer alarak zirveden giriş yaptı.

Belirsizlik, mali yük getiriyor

ARAŞTIRMA sonuçlarını yazılı bir açıklama ile değerlendiren İstanbul Sanayi Odası Başkanı Erdal Bahçivan, Türkiye'nin ikinci en büyük 500 şirket listesinin, kârlardaki iyileşmeye rağmen, borçluluk oranları ile negatif bir süreçte olduğunu kaydetti. Daha çok KOBİ ölçekli şirketlerin yer aldığı listede 2014 yılında yüzde 4.3 olan yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler payının yüzde 6.6'ya

V. Kaynak

çıkışına dikkat çeken Bahçivan, şu değerlendirmeyi yaptı: "Ancak firmalarımız kendi kontrolleri dışında karşı karşıya kaldıkları belirsizlik ve dalgalanmaların yarattığı ilet ve mali yükler nedeniyle arzu ettikleri veya hak ettikleri kârlara ulaşamıyor. Bu da yeterli iç kaynak yaratılmasını sınırlandırarak AR-GE ve teknoloji faaliyetlerine aktarılacak kaynakları azaltıyor"

Sıra	Şirket	Ciro (Bin TL)
1	Emas Makina	223.717
2	Or-Pa Paz ve Tekstil	223.667
3	Güçlü Fındık	223.170
4	Enka Süt ve Gıda	222.183
5	Çetinkaya Mensucat	221.942
6	Eruslu Tekstil	221.616
7	Çağ Çelik Demir	221.133
8	Femaş Metal	221.035
9	Ekciler Süt Gıda	220.244
10	Siddik Kardeşler Hadde	219.909
11	TYH Tekstil	219.284
12	Ankara Un.	219.241
13	Altas Yağ Su	218.811
14	Bekaert Kartepce Çelik	217.985
15	Vezirköprü Kağıt	216.631
16	Santa Farma İlaç	216.346
17	Mar Tüketim Mad.	216.158
18	Buga Otis Asansör	216.133
19	Ve-Ge Kağıt	216.090
20	Continental	215.558
21	Ünye Çimento	215.352
22	Mes Yağ ve Gıda	215.156
23	Yurtbay Seramik	215.089
24	ABC Deterjan	214.886
25	Demirer Kablo	213.434
26	Uniteks Tekstil	213.400
27	Eksim Gıda	212.404
28	Ermaksan Makina	211.556
29	Akpa Alüminyum	211.495
30	İshakoğlu Gıda	211.451
31	Sardunya Gıda AŞ	211.389
32	Dardanel Önemtaş	210.810
33	Kıvanç Tekstil	210.757
34	Bekaert İzmit Çelik	210.371
35	Bursa Çimento	208.763
36	Durum Gıda	208.546
37	AŞAŞ Ambalaj	208.425
38	Demir Export	207.305
39	İsmi açıklanmadı	-
40	Kalibre Boru	206.829
41	Beyteks Tekstil	206.808
42	Unmaş Unlu Mam.	206.540
43	Arma Filtre Sis.	206.239
44	Tat Nisasta İnş.	206.151
45	Eskapet Kimya	206.112
46	Öz-Ka Lastik	206.016
47	Ege Gübre	205.916
48	Putzmeister Makine	205.813
49	Sapro Temizlik Ür.	205.797
50	İsmi açıklanmadı	-

Dolar 3 liranın altında borsa 78 bini zorluyor

GEÇEN hafta 3 TL civarında sert dalgalı bir seyrizleyen ve gelişmekte olan para birimlerinden negatif ayrışan dolar, Moody's'ten geçen cuma günü bir kredi notu indirimi gelmemesi ve iyi gelen ABD tarım dışı istihdam verisinin ardından küresel risk iştahının artmasıyla birlikte yönünü aşağı çevirdi. Borsa da primli kapandı.

Cuma günü 3.02'nin hemen altında işlem gören dolar/TL dün sabah güne saat açılışa 2.9855/2.9870 seviyesinde başladı. Cuma 3.34 civarında olan Euro/TL ise sabah saatlerinde

3.3112/3.3133 seviyesinden işlem gördü.

Kurial, gün içinde aşağı doğru gidişlerini sürdürdü. Dolar günü 2.9830, Euro da 3.3030 TL'den tamamlandı.

Altın da inişe geçti. "Geçen haftayı 866 liradan noktalayan Cumhuriyet Altını yeni haftanın ilk gününü 857 liradan kapattı. Çeyrek altın da geçen hafta sonuna göre 212 liradan 209 liraya geriledi.

YÜZDE 2.2 ARTTI

Fethullahçı Terör Örgütü'nün (FETÖ) 15 Temmuz'daki darbe girişiminin dalgalı bir seyrizle-

yen borsa dün hızlı yükseliş yaptı. Borsa İstanbul'da BIST 100 endeksi, günün ilk yarısında 1.121,36 puan artışla, yüzde 1.47 değer kazanarak sürekli müzayede işlemlerine verilen araya 77.187,05 puandan girdi. Endeks, günü yüzde 2.25 yükselişle 77.779,10'dan tamamlarken, önceki kapanışa göre 1.713,41 puan arttı. BIST 100 endeksi, gün içinde 77.934,09 puana kadar yükseldi.

Analistler, teknik açıdan 77.000 seviyesinin üzerinde destek, 79.000 seviyesinin direnç konumunda takip edileceğini kaydediyor.

Gözler zirvede

BİR bankanın döviz masası yetkilisi, Moody's sonrası piyasada bir rahatlamanın olduğunu söyledi. Yetkili, "Piyasaların gözü Erdoğan ve Putin görüşmesinde olacak" dedi.

İLK SIRADA EMAS MAKİNA VAR

Sıra	Şirket	Üretimden satışlar (Bin TL)
1	Emas Makine	223.718
2	Or-Pa Pazarlama ve Tekstil	223.668
3	Güçlü Fındık Gıda	223.171
4	Enka Süt ve Gıda	222.184
5	Cetinkaya Mensucat	221.942
6	Eruslu Tekstil	221.616
7	Çağ Çelik	221.134
8	Femas Metal	221.035
9	Ekiciler Süt Gıda	220.245
10	Siddik Kardeşler Haddecilik	219.909

'İSO İkinci 500'e 86 yeni firma girdi

İSTANBUL Sanayi Odası'nın (İSO) Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu' 2015 yılı araştırmasında ilk sırayı Emas Makina aldı. Araştırmaya göre, bir önceki yıla göre net satışlarını yüzde 6.6 artırarak 87 milyar 332 milyon liraya çıkaran İSO İkinci 500'ü oluşturan sanayi şirketlerinin 2014'te 71.8 milyar lira olan üretimden net satışları, 2015'te yüzde 5.3 artarak 75.6 milyar TL oldu. İSO İkinci 500'de FAVÖK mutlak büyüklüğü, 2015'te 10.4 milyar lira olarak hesaplandı. 2014'te bu büyüklük 8.9 milyar liraydı. Sanayiciler, 2015'te esas faaliyetlerinden elde ettiği kârını da 2014'e göre artırdı. Faaliyet kârının net satışlara oranı son yılların en yüksek düzeyi olan yüzde 8.5'e ulaştı. Böylece sanayiciler, 2014'te 6.2 milyar lira olan faaliyet kârını yüzde 19.9'luk artışla 7.4 milyar liraya çıkardı.

Araştırmaya göre, İkinci 500'de yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı 2015'te bir önceki yıla göre yüzde 4.3'ten yüzde 6.6'ya yükseldi. İSO 500'de orta-yüksek ve yüksek teknoloji yoğun-

luklu sanayilerin payı yüzde 22.1'de kalırken, İkinci 500'de yüzde 30.7 oldu. Şirketlerin teknoloji yoğunluklarına göre yarattıkları katma değer dağılımında en yüksek payı yüzde 42.3 ile düşük teknoloji yoğunluklu sanayiler grubu aldı. İkinci 500'de ücretler yüzde 11.8 artarken, 2014 yılında 224 bin 437 olan istihdam geçen yıl 218 bin 601 olarak gerçekleşti. Son 12 yıldır 75 ile 65 arasında değişen yabancı sermaye paylı kuruluş sayısı da 67 oldu.

İHRACAT 7.9 MİLYAR \$

İkinci 500'ün ihracatı geçen yıl 7.9 milyar dolar olarak gerçekleşti. En yüksek ihracat yapan şirketler sıralamasında 84 milyon 739 bin dolarlık ihracatıyla ATK Tekstil birinci oldu. İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun özel sektör/kamu dağılımında önceki yıla göre bir değişiklik olmadığı ve kamu kuruluşu sayısının yine altıda kaldığı gözlemlendi. Bu yıl İSO İkinci 500 listesine 86 yeni firma girdi. Listeye bu yıl İSO 1000 dışından giren yeni firma sayısı ise 62 olarak gerçekleşti.

SIÇRAMA YAPABİLİRLER

İSO Başkanı Erdal Bahçıvan "İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu firmalarımız, daha uygun koşullar içinde hak ettikleri kârlara ulaşabilirlerse Ar-Ge ve teknoloji alanında çok önemli sıçrama yapabileceklerini gösterdiler" dedi. Firmaların karşı karşıya kaldıkları belirsizlik ve dalgalanmaların yarattığı ilave mali yükler nedeniyle arzu ettikleri veya hak ettikleri kârlara ulaşamadığına dikkati çeken Bahçıvan, sunuları kaydetti: "Bu da yeterli iç kaynak yaratılmasını sınırlandırarak Ar-Ge ve teknoloji faaliyetlerine aktarılabilecek kaynakları azaltıyor. Araştırma, aynı zamanda sanayimizin ihtiyaç duyduğu dönüşüm için tasdikları potansiyeli de ortaya koyuyor. Ekonomimizin yeni yol haritaları oluşturulurken araştırmanın da analiz edilmesi, yeni nesil sanayimizin oluşumuna önemli bir katkı sunacak."

**ERDAL
BAHÇIVAN**

İKİNCİ 500 KÂRINI ARTIRDI

■ **İSTANBUL Sanayi Odası (İSO), 'İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'** 2015 yılı araştırmasının sonuçlarını açıkladı. Buna göre; şirketlerin kârında **yüzde 19.9'luk** artış yakalandı. Kâr eden şirket sayısı **398** olurken, 102 kuruluş ise zarar açıkladı. 2015'te **İSO İkinci 500**'ü oluşturan sanayi şirketlerinin 2014 yılında **71.8 milyar lira** olan üretimden satışları **yüzde 5.3** oranında artarak **75.6 milyar lira** oldu. İkinci 500'de ilk sırayı, 223 milyon liralık üretimden satışı ile 42'ncilikten gelen **Emas Makina** alırken, **Or-Pa Pazarlama** 223 milyon liralık satışıyla ikinci oldu. **Güçlü Fındık Gıda** ise 223 milyon liralık satış ile üçüncü sırada yer aldı.

İhlas Ev Aletleri 11 basamak çıktı

■ **İSO ikinci 500** listesinde 2014 yılında 484'üncü sırada yer alan İhlas Ev Aletleri, 2015 listesinde 11 basamak çıkarak 473'üncü sıraya yükseldi. İhlas Ev Aletleri'nin üretimden satışları 100 milyon 296 bin 642 TL olarak gerçekleşti.

Yüksek teknoloji payı %6.6 oldu

■ ISO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, **ISO İkinci 500**'ün Ar-Ge ve teknoloji sonuçlarının gelecek için umut verdiğini belirterek, "**ISO 500**'e göre nispeten daha KOBİ ölçekli olan şirketleri kapsayan İkinci 500'deki yüksek teknoloji yoğunluklu sektörlerin brüt katma değer içindeki payının artması sevindiricidir. 2014 yılında yüzde 4.3 olan yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler payının yüzde 6.6'ya çıkmış olması gelecek adına iyimser olmamızı sağlıyor" dedi.

Finansman giderleri arttı

	2012	2013	2014	2015
Finansman gideri*	1.563	2.716	2.581	3.785
Faaliyet kârı*	3.591	5.367	6.182	7.409
Karşılama oranı (%)	43,5	50,6	41,8	51,1

*Milyon TL

İSO 2.500

Faaliyet kârına finansman TIRPANI

İSO'nun ikinci 500 Sanayi Kuruluşu araştırması, firmaların 2015'te elde ettiği 7.4 milyar liralık faaliyet kârlarının yüzde 51'inin finansman giderine harcandığını ortaya koydu

İstanbul **Sanayi Odası'nın (İSO)** açıkladığı "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının sonuçları belli oldu. Araştırmaya göre, ikinci 500'de ilk sırayı, 223 milyon 718 bin liralık üretimden satışı ile Emas Makina Sanayi aldı. Emas Makina, 2014 yılında **İSO İkinci 500**'de 42'inci sırada yer almıştı. Bir önceki yıla göre net satışlarını yüzde 6,6 artırarak 87 milyar 332,1 milyon liraya çıkaran **İSO İkinci 500**'ü oluşturan sanayi şirketlerinin 2014'te 71,8 milyar lira olan üretimden net satışları, 2015 yılında cari fiyatlarla yüzde 5,3 artarak 75,6 milyar TL oldu. **İSO İkinci 500**'de Faiz Amortisman Vergi Öncesi Kâr (FAVÖK) bir önceki yıla göre yüzde 16,5 artışla 2015'te 10,4 milyar lira olarak hesaplandı. Sanayiciler, 2015 yılında esas faaliyetlerinden elde ettiği kârını da 2014 yılına göre artırdı. Faaliyet kârının net satışlara

oranı yüzde 8,5'e ulaştı. Böylece sanayiciler, 2014 yılında 6,2 milyar lira olan faaliyet kârını yüzde 19,9'luk artışla 7,4 milyar liraya çıkarmayı başardı. Finansman giderleri de artarak net satışlara oranla yüzde 3,2'den yüzde 4,3'e, 2 milyar 581 milyon liradan 3 milyar 785 milyon liraya yükseldi. Böylece sanayici elde ettiği 7,4 milyar liralık faaliyet kârının 3,8 milyar lirasını, yani yüzde 51,1'ini finansman gideri olarak harcadı. Araştırmaya göre, sanayiciler, esas faaliyet kârlarını önemli oranda artırma başansı gösterirken, finansman giderlerindeki artışlar bu kârlılıkları eritiyor. Bunun sonucunda dönem kâr ve zarar toplamı, 2015 yılında bir önceki yıla göre yüzde 3,4 azalarak 4,5 milyar liradan 4,4 milyar liraya gerilemiş oldu. **İSO İkinci 500**'ün Ar-Ge harcamaları da yüzde 26,9 artışla 223,4 milyon TL'den 283,6 milyon TL'ye yükseldi.

Emas 42. sıradan, Or-Pa 120. sıradan zirveye geldi

Sıra	Şirket adı	Bulunduğu il	Üretimden satışlar (TL)
2015	2014		
1	42	Emas Makina Sanayi A.Ş.	Manisa 223.717.900
2	120	Or-Pa Pazarlama ve Tekstil Sanayi A.Ş.	İstanbul 223.667.994
3	+	Güçlü Fındık Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Düzce 223.170.845
4	+	Bika Süt ve Gıda Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	Konya 222.183.704
5	22	Çetinkaya Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul 221.942.187

501'İNCİ BÜYÜK EMAS MAKİNE

V İSO, Türkiye'nin ikinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasının 2015 yılı sonuçlarını açıkladı. Araştırmaya göre, ikinci 500'de ilk sırayı, 223 milyon 718 bin liralık üretimden satışı ile Emas Makine Sanayi aldı. ■ **4'TE**

501'İNCİ BÜYÜK EMAS MAKİNE

**KAZANCIN YARISI
FİNANSMANA GİTTİ**

İSO'nun 'İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu' araştırmasında ilk sırayı, 223,7 milyon liralık üretimden satışı ile Emas Makine aldı.

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının 2015 yılı sonuçlarını açıkladı. Araştırmaya göre, ikinci 500'de ilk sırayı, 223 milyon 718 bin liralık üretimden satışı ile Emas Makine Sanayi aldı. Emas Makine, 2014 yılında **İSO İkinci 500**'de 42'inci sırada yer almıştı. Listede, Or-Pa Pazarlama ve Tekstil Sanayi 223 milyon 668 bin liralık üretimden satışıyla ikinci, Güçlü Fındık Gıda Sanayi ve Ticaret ise 223 milyon 171 bin liralık üretimden satış ile üçüncü sıraya yerleşti. Araştırmaya göre, bir önceki yıla göre net satışlarını yüzde 6,6 artırarak 87 milyar 332,1 milyon

liraya çıkaran **İSO İkinci 500**'ü oluşturan sanayi şirketlerinin 2014'te 71,8 milyar lira olan üretimden net satışları, 2015 yılında cari fiyatlarla yüzde 5,3 artarak 75,6 milyar TL oldu. Veriler, enflasyon ve GSY-H deflatörü ile karşılaştırıldığında, 2015'te sanayi büyümesinin sınırlı kaldığını ortaya koydu. Sanayiciler, 2015 yılında esas faaliyetlerinden elde ettiği karını da 2014 yılına göre artırdı. Faaliyet karının net satışlara oranı son yılların en yüksek düzeyi olan yüzde 8,5'e ulaştı. Böylece sanayiciler, 2014 yılında 6,2 milyar lira olan faaliyet karını yüzde 19,9'luk artışla 7,4 milyar liraya çıkarmayı başardı.

SONUÇLAR, İSO 500'de de görülen finansman gideri sorununun, 'İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda da kendini gösterdiğini ortaya koydu. Araştırmada, sanayicilerin, faaliyet karının büyük bölümünü finansman gideri olarak harcamak zorunda kaldığı, finansman giderlerinin bir önceki yıla göre yüzde 46,6 artmasının bunu açıkça gösterdiği belirtildi. Sanayici elde ettiği 7,4 milyar liralık faaliyet karının 3,8 milyar lirasını, yani yüzde 51,1'ini finansman gideri olarak harcadı. **İSO 500** Büyük Sanayi Kuruluşu'nda olduğu gibi, **İSO İkinci 500**'de de sanayici Ar-Ge yaparak, yatırım yaparak, istihdam yaratarak ve risk alarak kazandığı paranın yarısından fazlasını finansman gideri olarak kaybetti.

Kârlarını faiz yuttu

Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun kârı faize gitti.KOBİ'lerin faaliyet kârlarının yarısından fazlası finansman gideri olarak harcandı

İSTANBUL Sanayi Odası'nın (İSO) 'Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu' 2015 yılı araştırmasında ilk sırayı 223 milyon 718 bin liralık satışla Emas Makina aldı. Emas Makina, 2014'te **İSO İkinci 500**'de 42'nci sıradaydı. Listede, Or-Pa Pazarlama ve Tekstil Sanayi 223 milyon 668 bin liralık üretimden satışıyla ikinci, Güçlü Fındık Gıda Sanayi ve Ticaret 223 milyon 171 bin liralık üretimden satış ile üçüncü sıraya yerleşti.

398 şirket kâr açıkladı

Faiz, amortisman ve vergi öncesi dikkate alındığında kâr eden şirket sayısı geçen yıl arttı. 398 şirket kâr, 102 kuruluş zarar ettiğini açıkladı.

Araştırmaya göre, İkinci 500'ü oluşturan sanayi şirketlerinin üretimden satışları yüzde 5.3 artışla 75.6 milyar lira oldu. **İSO İkinci 500**'de FAVÖK büyüklüğü yüzde

165, artarak 10.4 milyar lira olarak hesaplandı. Sanayiciler, 2015'te esas faaliyetlerinden elde ettiği kârını 2014'e göre artırdı. Faaliyet kârının net satışlara oranı son yılların en yüksek düzeyi olan yüzde 8.5'e ulaştı. İkinci 500 şirketleri faaliyet kârlarını yüzde 19.9 büyütürerek 7.4 milyar liraya çıkarttı.

Finansman büyük yük

Sonuçlar **İSO 500**'de görülen finansman gideri sorununun, İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda da kendini gösterdiğini ortaya koydu.

Araştırmada, sanayicilerin, faaliyet kârının büyük bölümünü finansman gideri olarak harcamak zorunda kaldığı, finansman giderlerinin bir önceki yıla göre yüzde 46.6 arttığı görüldü. Sanayici elde ettiği 7.4 milyar liralık faaliyet kârının 3.8 milyar lirasını, yani yüzde 51.1'ini finansman gideri olarak harcadı.

Erdal Bahçivan

İlk 500'de de aynı sorun

İSO Başkanı Erdal Bahçivan, **İSO**'nun ilk 500'ündeki gibi, İkinci 500'deki sanayicilerin de binbir emekle oluşturdukları faaliyet kârının büyük bir bölümünü finansman giderine harcamak zorunda kaldığını

söyledi. Bahçivan, finansman giderlerinin bir önceki yıla göre yüzde 46.6 artmasının bunu açıkça gösterdiğini söyledi. Bahçivan, İkinci 500'deki yüksek teknoloji yoğunluklu sektörlerin brüt katma değer

içindeki payının artmasının sevindirici olduğunu belirterek, "2014'te yüzde 4.3 olan yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin payının yüzde 6.6'ya çıkması gelecek adına iyimser olmamızı sağlıyor" dedi.

YÜKSEK FAİZİN OLUŞTURDUĞU KOŞULLAR BÜTÜN SANAYİ KURULUŞLARINI ZORLUYOR ŞİRKET KÂRLARININ % 51'İ FİNANSMANA HARCANIYOR

İSO'nun 'Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu' araştırmasında Emas Makina birinci, Or-Pa ikinci, Güçlü Fındık üçüncü oldu. İSO Başkanı Erdal Bahçivan, finansmanın sanayide en önemli sorun haline geldiğini, 'İkinci 500' listesindeki şirketlerin kârlarının yüzde 51'inin finansmana harcadığını belirtti.

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, İSO'nun ilk 500'ündeki gibi, ikinci 500'deki sanayicilerin de binbir emekle oluşturdukları faaliyet kârının büyük bir bölümünü finansman giderine harcamak zorunda kaldığını, finansman giderlerinin bir önceki yıla göre yüzde 46.6 artmasının bunu açıkça gösterdiğini bildirdi.

Bahçivan, "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının sonuçlarına ilişkin yaptığı yazılı açıklamada, İSO 500'e kıyasla daha KOBİ ölçekli olan şirketleri kapsayan İkinci 500'deki yüksek teknoloji yoğunluklu sektörlerin brüt katma değer içindeki payının artmasının sevindirici olduğunu, 2014 yılında yüzde 4.3 olan yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler payının yüzde 6.6'ya çıkmasının gelecek için iyimser olmalarını sağladığını kaydetti.

AR-GE'YE VERİLEN ÖNEM

Bahçivan, bu çerçevede şirketlerin Ar-Ge'ye verdikleri önemin artmakta olduğu sonucunun da vurgulanması gerektiğini belirterek, "Hem Ar-Ge yapan şirket sayısında hem de yapılan harcamalardaki istikrarlı artış, önümüzdeki yıllarda şirketlerimizdeki teknoloji yoğunluğunun artacağını göstermektedir. Özellikle uluslararası karşılaştırmalarda önemli bir göstergesi olarak kabul edilen EBITDA (FAVÖK) verilerine baktığımızda, son 2 yılda bu konuya ağırlık verdiğini ve ciddi başarı elde ettiklerine tanıklık ediyoruz" ifadelerini kullandı.

BORÇLAR ARTIYOR

Erdal Bahçivan, İSO İkinci 500'ün umut veren bir başka verisinin de şirketlerin net satışlara oranla faaliyet kârlarının yüzde 8.5 ile son yılların en yüksek düzeyine ulaşması olduğunu vurgulayarak, sanayicinin 2014 yılında 6.2 milyar lira olan faaliyet karını yüzde 19.9'luk artışla 7.4 milyar liraya çıkarmayı başardığını belirtti.

Sanayicilerin esas faaliyetlerinden kazandıkları net karın yüzde 51,1'ini finansman gideri olarak kullanmak zorunda kalmasının, üzerinde düşünül-

mesi gereken bir konu olduğuna işaret eden Bahçivan, şunları kaydetti:

"Buradan çıkan sonuç, İSO 500 ile çok benzer. İkinci 500'deki sanayiciler de binbir emekle oluşturdukları faaliyet kârının büyük bir bölümünü finansman giderine harcamak zorunda kalıyor. Finansman giderlerinin bir önceki yıla göre yüzde 46.6 artması bunu açıkça göstermektedir.

2015'te kısa vadeli mali borçların yüzde 12.5 ile ciddi bir şekilde artmaya devam ettiğini ve kısa vadeli mali borçların toplam mali borçlara oranının yüzde 50'ye çıktığını görüyoruz. Bu durum KOBİ'lerimizin yatırımlar için uzun vadeli ve uygun maliyetli finansman bulmakta zorlandığını ortaya koyuyor. Kısacası, sanayicimizin kullanmak zorunda olduğu finansmanın olumsuz kalitesi, İSO 500'de olduğu gibi burada da kendini gösteriyor."

KÂRIN YÜZDE 51,1'İ FİNANSMANA

İSO 500'de de görülen finansman gideri sorununun, İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda da kendini gösterdiğini orta-

taya koydu. Araştırmada, sanayicilerin, faaliyet kârının büyük bölümünü finansman gideri olarak harcamak zorunda kaldığı, finansman giderlerinin bir önceki yıla göre yüzde 46.6 artmasının bunu açıkça gösterdiği belirtildi.

Sanayici elde ettiği 7.4 milyar liralık faaliyet kârının 3.8 milyar lirasını, yani yüzde 51,1'ini finansman gideri olarak harcadı. İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda olduğu gibi, İSO İkinci 500'de de sanayici Ar-Ge yaparak, yatırım yaparak, istihdam yaratarak ve risk alarak kazandığı paranın yarısından fazlasını finansman gideri olarak kaybetti.

Araştırmaya göre, sanayiciler, esas faaliyet karlarını önemli oranda artırma başarısı gösterirken, finansman giderlerindeki artışlar bu kârlılıkları etkiliyor. Bunun sonucunda dönem kâr ve zarar toplamı, 2015 yılında bir önceki yıla göre yüzde 3.4 azalarak 4.5 milyar liradan 4.4 milyar liraya gerilemiş oldu.

İSO Başkanı Erdal Bahçivan yaptığı açıklamada, İSO İkinci 500'de yer alan sanayi kuruluşlarının Ar-Ge harcamalarının 283.6 milyon lira olduğunu, 2014 yılında 223.4 milyon lira olan rakamın yüzde 26.9 oranında artış gösterdiğini kaydetti.

Türkiye'nin İkinci 500'ünde İlk sıra Emas Makina'nın oldu

İSTANBUL Sanayi Odası'nın (İSO) "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" 2015 yılı araştırmasında ilk sırayı Emas Makina aldı.

İSO, "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının 2015 yılı sonuçlarını açıkladı. Araştırmaya göre, ikinci 500'de ilk sırayı, 223 milyon 718 bin liralık üretimden satışı ile Emas Makina Sanayi aldı. Emas Makina, 2014 yılında İSO İkinci 500'de 42'inci sırada yer almıştı.

Listede, Or-Pa Pazarlama ve Tekstil Sanayi 223 milyon 668 bin liralık üretimden satışıyla ikinci, Güçlü Fındık Gıda Sanayi ve Ticaret ise 223 milyon 171 bin liralık üretimden satış ile üçüncü sıraya yerleşti.

ÜRETİMDEN SATIŞLAR YÜZDE 5.3 ARTTI

Araştırmaya göre, bir önceki yıla göre net satışlarını yüzde 6.6 artırarak 87 milyar 332.1 milyon liraya çıkaran İSO İkinci 500'ü oluşturan sanayi şirketlerinin 2014'te 71.8 milyar lira olan üretimden net satışları, 2015 yılında cari fiyatlarla yüzde 5.3 artarak 75.6 milyar TL oldu.

Veriler, enflasyon ve GSYH deflatörü ile karşılaştırıldığında, 2015'te sanayi büyümesinin sınır-

lı kaldığını ortaya koydu. İSO İkinci 500'de FAVÖK mutlak büyüklüğü, 2015'te 10.4 milyar lira olarak hesaplandı. 2014 yılında bu büyüklük 8.9 milyar liraydı. Böylece İSO İkinci 500, bir önceki yıla göre FAVÖK büyüklüğünü yüzde 16.5 oranında artırdı.

Araştırmada, sanayicilerin, son 2 yılda FAVÖK oranlarındaki iyileşmeye ağırlık vererek 2014 ve 2015 yıllarında İSO İkinci 500'ün FAVÖK oranlarını iyileştirme başarısı gösterdiği kaydedildi. Sanayiciler, 2015 yılında esas faaliyetlerinden elde ettiği kârını da 2014 yılına göre artırdı. Faaliyet kârının net satışlara oranı son yılların en yüksek düzeyi olan yüzde 8,5'e ulaştı. Böylece sanayiciler, 2014 yılında 6.2 milyar lira olan faaliyet kârını yüzde 19,9'luk artışla 7.4 milyar liraya yükseldi. Faaliyet kârlarındaki artışa rağmen finansman giderlerindeki yüksek artışın etkisiyle İSO İkinci 500'ün kârlılıklarında da, İSO Birinci 500'deki gibi düşüş yaşandı.

398 ŞİRKET KÂR, 102
ŞİRKET ZARAR ETTİ

"Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" 2015 yılı araştırmasına göre, faiz, amortisman ve vergi öncesi kâr dikkate alındığında kâr eden şirket sayısı geçen yıl artarken, 398 şirket kâr, 102 kuruluş ise zarar ettiğini açıkladı. İSO 500'de orta-yüksek ve yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin payı yüzde 22.1'de kalırken, ikinci 500'de yüzde 30.7 oldu. Özkaynakların varlıklar içindeki payı 2015'te yüzde 39.5'e geriledi.

Türkiye'nin ikinci 500'ü açıklandı

İSTANBUL Sanayi Odası, "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının 2015 yılı sonuçlarını açıkladı. Araştırmaya göre, ikinci 500'de ilk sırayı, 223 milyon 718 bin liralık üretimden satışı ile Emas Makina Sanayi aldı. Emas Makina, 2014 yılında **ISO İkinci 500'de** 42'inci sırada yer almıştı. Listede, Or-Pa Pazarlama ve Tekstil Sanayi 223 milyon 668 bin liralık üretimden satışıyla ikinci, Güçlü Fındık Gıda Sanayi ve Ticaret ise 223 milyon 171 bin liralık üretimden satış ile üçüncü sıraya yerleşti.

NET SATIŞLAR YÜZDE 5,3 ARTTI

Araştırmaya göre, bir önceki yıla göre net satışlarını yüzde 6,6 artırarak 87 milyar 332,1 milyon liraya çıkaran **ISO İkinci 500'ü** oluşturan sanayi şirketlerinin 2014'te 71,8 milyar lira olan üretimden net satışları, 2015 yılında cari fiyatlarla yüzde 5,3 artarak 75,6 milyar TL oldu. Veriler, enflasyon ve GSYH deflatörü ile karşılaştırıldığında, 2015'te sanayi büyümesinin sınırlı kaldığını ortaya koydu. **ISO İkinci 500'de** faiz Amortisman Vergi Öncesi Kar (FAVÖK) mutlak büyüklüğü, 2015'te 10,4 milyar lira olarak hesaplandı. 2014 yılında bu büyüklük 8,9 milyar liraydı. Böylece **ISO İkinci 500**, bir önceki yıla göre FAVÖK büyüklüğünü yüzde 16,5 oranında artırdı. **İstanbul** - aa

Türkiye'nin ikinci 500 büyük sanayi kuruluşu belli oldu

İstanbul Sanayi Odasının (İSO) "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının 2015 yılı sonuçlarını açıkladı. Araştırmaya göre, ikinci 500'de ilk sırayı, 223 milyon 718 bin liralık üretimden satışı ile Emas Makina Sanayi aldı. Emas Makina, 2014 yılında **İSO İkinci 500**'de 42'inci sırada yer almıştı.

Listede, Or-Pa Pazarlama ve Tekstil Sanayi 223 milyon 668 bin liralık üretimden satışıyla ikinci, Güçlü Fındık Gıda Sanayi ve Ticaret ise 223 milyon 171 bin liralık üretimden satış ile üçüncü sıraya yerleşti.

ÜRETİMDEN NET SATIŞLAR YÜZDE 5,3 ARTTI

Araştırmaya göre, bir önceki yıla göre net satışlarını yüzde 6,6 artırarak 87 milyar 332,1 milyon liraya çıkaran **İSO İkinci 500**'ü oluşturan sanayi şirketlerinin 2014'te 71,8 milyar lira olan üretimden net satışları, 2015 yılında cari fiyatlarla yüzde 5,3 artarak 75,6 milyar TL oldu. Veriler, enflasyon ve GSYH deflatörü ile karşılaştırıldığında, 2015'te sanayi büyümesinin sınırlı kaldığını ortaya koydu. **İSO İkinci 500**'de faiz Amortisman Vergi Öncesi Kar (FAVÖK) mutlak büyüklüğü, 2015'te 10,4 milyar lira olarak hesaplandı. 2014 yılında bu büyüklük 8,9 milyar liraydı. Böylece **İSO İkinci 500**, bir önceki yıla göre FAVÖK büyüklüğünü yüzde 16,5 oranında artırdı.

Sanayicinin kârının yarısı faize gidiyor

İSO'nun açıkladığı "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması"na göre Türkiye sanayisinde 500 ile 1001. sıra arasında yer alan kuruluşların geçen yılki net kârı 7.4 milyar TL oldu. Şirketler, bu kârın 3 milyar 785 milyon TL'sini faiz olarak bankalara ödedi. ● **4'TE**

Sanayicinin kârının yarısı faize gidiyor

ISO'nun açıkladığı "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması"na göre Türkiye sanayisinde 500 ile 1001. sıra arasında yer alan kuruluşların geçen yılki net kârı 7.4 milyar TL oldu. Şirketler, bu kârın 3 milyar 785 milyon TL'sini faiz olarak bankalara ödedi

RECEP BAHAR
HABER-ANALİZ

İstanbul Sanayi Odası (ISO), Haziran başında kamuoyu ile paylaştığı "ISO Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2015" araştırmasının ardından, araştırmanın ikinci ayağı olan "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması"nın 2015 yılı sonuçlarını açıkladı. **ISO İkinci 500** Büyük Sanayi Kuruluşu çalışmasında 2015 yılında üretimden satışlara göre ilk sırada 223 milyon 718 bin liralık üretimden net satışlarıyla Emas Makina yer aldı. Emas'ı 223 milyon 668 bin lira ile Orpa Pazarlama ve Tekstil izledi. Üçüncülük, 223 milyon 171 bin lira ile Güçlü Fındık'ın oldu.

Satışlar sadece yüzde 5.3 arttı

2015 yılında **ISO İkinci 500**'ü oluşturan sanayi şirketlerinin 2014 yılında 71.8 milyar lira olan üretimden net satışları 2015 yılında yüzde 5.3 oranında artarak 75.6 milyar TL olarak gerçekleşti. Bu veriler, enflasyon ve GSYH deflasyonu ile karşılaştırıldığında 2015 yılında sanayi büyümesinin sınırlı kaldığını ortaya koydu. **ISO İkinci 500**'de Faiz

ve Vergi Öncesi Kâr (FAVÖK) mutlak büyüklüğü, 2015'te 10.4 milyar TL olarak hesaplandı. 2014 yılında bu büyüklük 8.9 milyar TL idi. Böylece **ISO İkinci 500**, bir önceki yıla göre FAVÖK büyüklüğünü yüzde 16.5 oranında artırdı. Kısacası sanayiciler, son iki yılda FAVÖK oranlarındaki iyileşmeye ağırlık vererek 2014 ve 2015 yıllarında **ISO İkinci 500**'ün FAVÖK oranlarını iyileştirme başarıları gösterdi.

Kâr da, faiz yükü de yükseldi

2015 yılında sanayicilerimiz esas faaliyetlerinden elde ettiği kârını da 2014 yılına göre artırdı. Faaliyet kârının net satışlara oranı son yılların en yüksek düzeyi olan yüzde 8.5'e ulaştı. Böylece sanayici 2014 yılında 6.2 milyar TL olan faaliyet kârını yüzde 19.9'luk bir artışla 7.4 milyar TL'ye çıkarmayı başardı. Fakat benzer şekilde finansman giderleri de artarak net satışlara oranla yüzde 3.2'den yüzde 4.3'e, yani 2 milyar 581 milyon liradan 3 milyar 785 milyar liraya yükseldi. Sonuç olarak faaliyet kârlarındaki artışa rağmen finansman (faiz) giderlerindeki yüksek artışın etkisiy-

Çalış, çalış; banka kazansın

ISO 500'de de görülen finansman gideri sorunu, İkinci 500 Büyük'te de kendini gösteriyor. Sanayiciler geçen yıl bin bir emekle oluşturdıkları faaliyet kârının büyük bölümünü faiz gideri olarak harcamak zorunda kaldı. Finansman giderlerinin 2014'e göre yüzde 46.6 artması bunu açıkça gösteriyor. Sanayici elde ettiği 7.4 milyar TL'lik faaliyet kârının 3.8 milyar lirasını, bir başka ifadeyle yüzde 51.1'ini, finansman gideri olarak harcadı. İkinci 500 Büyük'te yer alan sanayiciler, 2012'de de kârlarının yüzde 43.5'ini, 2013'te ise yüzde 50.6'sını, 2014'te yüzde 41.8'ini faiz olarak ödemişlerdi. Ancak geçen yıl bu alanda rekor kırıldı. Tıpkı **ISO 500** Büyük Sanayi Kuruluşu'nda olduğu gibi **ISO İkinci 500**'de de sanayicinin AR-GE yaparak, yatırım yaparak, istihdam yaratarak, risk alarak kazandığı paranın yarısından fazlasını, yüzde 51.1'ini faiz gideri olarak kaybettiği anlaşıyor.

Şirketler borç içinde yüzüyor

ISO İkinci 500'de 2015 yılında özkaynakların toplam varlıklar içindeki payı yüzde 39.5'e indi, toplam borçların payı yüzde 60.5'e yükseldi. Bu alanda 2004'ten bu yana en yüksek borç oranı yüzde 61.2 ile 2013'te yaşanmıştı. Oysa 2004'te bu oran yüzde 47 idi... Bir başka ifadeyle şirketlerin özkaynakları toplam varlıklarının yüzde 53'ünü teşkil ediyordu.

Bu veriler **ISO İkinci 500** Büyük Sanayi Kuruluşu'nun, küresel gelişmelerin de etkisiyle 2015 yılında yaşanan mali dalgalanmalardan olumsuz etkilendiğini gösterdi. Buna bağlı olarak sanayi kuruluşlarının 2015 yılındaki özkaynak olanaklarının yeni yatırımları için zayıf kaldığı görüldü.

le, **ISO İkinci 500**'ün karlılıklarında da, tıpkı **ISO Birinci 500**'deki gibi düşüş yaşandı. **ISO İkinci 500**'ün teknoloji yoğunluklarına göre ürettikleri katma değer dağılımına baktığımızda en sevindirici gelişme, yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payının bir önceki yıla göre artmış olması olarak görüldü. 2014 yılında yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun yüzde 4.3 olan payı, 2015 yılında yüzde 6.6'ya yükseldi. Bu itibarla **ISO 500**'de orta-yüksek ve yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin payı yüzde 22.1'de kalırken, ISO

İkinci 500'de bu payın artarak yüzde 30.7 olması önemli bir göstergesi. 2014 yılında 2.500'de 224 bin 437 kişi çalışırken, geçen yıl bu rakam yüzde 2.6 azalarak 218 bin 601'e indi. Bu çalışanlara ödenene ücretler ise 7.4 milyar TL'den 8.7 milyar TL'ye yükseldi. Bir başka önemli veri... **ISO İkinci 500** içinde yer alan yabancı sermaye paylı kuruluş sayısı 2015 yılında 67 oldu. Bu arada **ISO İkinci 500** Büyük'ün ihracatı, 2015'te 7.9 milyar dolar olarak gerçekleşti.

Türkiye'nin ikinci 500 büyük sanayi kuruluşu belli oldu

İstanbul Sanayi Odasının (İSO)
"Türkiye'nin İkinci 500 Büyük
Sanayi Kuruluşu" araştırmasının
2015 yılı sonuçlarını açıkladı.

ARAŞTIRMAYA göre, ikinci 500'de ilk sırayı, 223 milyon 718 bin liralık üretimden satışı ile Emas Makina Sanayi aldı. Emas Makina, 2014 yılında **İSO İkinci 500**'de 42'inci sırada yer almıştı. Listede, Or-Pa Pazarlama ve Tekstil Sanayi 223 milyon 668 bin liralık üretimden satışıyla ikinci, Güçlü Fındık Gıda Sanayi ve Ticaret ise 223 milyon 171 bin liralık üretimden satış ile üçüncü sıraya yerleşti.

Üretimden net satışlar %5,3 arttı

Araştırmaya göre, bir önceki yıla göre net satışlarını yüzde 6,6 artırarak 87 milyar 332,1 milyon liraya çıkaran **İSO İkinci 500**'ü oluşturan sanayi şirketlerinin 2014'te 71,8 milyar lira olan üretimden net satışları, 2015 yılında cari fiyatlarla yüzde 5,3 artarak 75,6 milyar TL oldu. Veriler, enflasyon ve GSYH deflatörü ile karşılaştırıldığında, 2015'te sanayi büyümesinin sınırlı kaldığını ortaya koydu.

İSO İkinci 500'de faiz Amortisman Vergi Öncesi Kar (FAVÖK) mutlak büyüklüğü, 2015'te 10,4 milyar lira olarak hesaplandı. 2014 yılında bu büyüklük 8,9 milyar liraydı. Böylece **İSO İkinci 500**, bir önceki yıla göre FAVÖK büyüklüğünü yüzde 16,5 oranında artırdı. Araştırmada, sanayicilerin, son 2 yılda FAVÖK oranlarındaki iyileşmeye ağırlık vererek

2014 ve 2015 yıllarında **İSO İkinci 500**'ün FAVÖK oranlarını iyileştirme başarısı gösterdiği kaydedildi.

Sanayiciler, 2015 yılında esas faaliyetlerinden elde ettiği karını da 2014 yılına göre artırdı. Faaliyet karının net satışlara oranı son yılların en yüksek düzeyi olan yüzde 8,5'e ulaştı. Böylece sanayiciler, 2014 yılında 6,2 milyar lira olan faaliyet karını yüzde 19,9'luk artışla 7,4 milyar liraya çıkarmayı başardı.

Finansman giderleri de artarak net satışlara oranla yüzde 3,2'den yüzde 4,3'e, 2 milyar 581 milyon liradan 3 milyar 785 milyar liraya yükseldi. Faaliyet karlarındaki artışa rağmen finansman giderlerindeki yüksek artışın etkisiyle **İSO İkinci 500**'ün karlılıklarında da, **İSO Birinci 500**'deki gibi düşüş yaşandı.

Kazandığı paranın yarısından fazlasını finansman gideri olarak kaybetti

Sonuçlar, **İSO 500**'de de görülen finansman gideri sorununun, İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda da kendini gösterdiğini ortaya koydu. Araştırmada, sanayicilerin, faaliyet karının büyük bölümünü finansman gideri olarak harcamak zorunda kaldığı, finansman giderlerinin bir önceki yıla göre yüzde 46,6 artmasının bunu açıkça gösterdiği belirtildi.

Sanayici elde ettiği 7,4 milyar liralık faaliyet karının 3,8 milyar lirasını, yani yüzde 51,1'ini finansman gideri olarak harcadı. **İSO 500** Bü-

yük Sanayi Kuruluşu'nda olduğu gibi, **İSO İkinci 500** de de sanayici Ar-Ge yaparak, yatırım yaparak, istihdam yaratarak ve risk alarak kazandığı paranın yarısından fazlasını finansman gideri olarak kaybetti.

Araştırmaya göre, sanayiciler, esas faaliyet karlarını önemli oranda artırma başarısı gösterirken, finansman giderlerindeki artışlar bu karlılıkları eritiyor. Bunun sonucunda dönem kar ve zarar toplamı, 2015 yılında bir önceki yıla göre yüzde 3,4 azalarak 4,5 milyar liradan 4,4 milyar liraya gerilemiş oldu.

İKİNCİ 500'DE ÖNE ÇIKAN DETAYLAR

Faaliyet kârının net satışlara oranı da son yılların en yüksek düzeyi olan yüzde 8,5'e ulaştı.

Dönem kâr ve zarar toplamı, 2015'te yüzde 3,4 azalarak 4,4 milyar liraya geriledi.

Sanayici, elde ettiği faaliyet kârının yüzde 51,1'ini finansman gideri olarak harcadı.

Sanayiciler 2014 yılında 6,2 milyar lira olan faaliyet kârını yüzde 19,9'luk artışla 7,4 milyar liraya çıkardı.

Sanayicinin belini kredi masrafı büktü

Bankalara yüksek faizli kredi geri ödemelerinin başı çektiği finansman giderleri, "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" 2015 yılı araştırmasında da şirketlerin ana sorunu oldu. Buna göre **sanayici faaliyet kârının %51'ini finansman giderine harcamak zorunda kalırken**, bu oran, bir önceki yıla göre %46,6 arttı.

Bankalar yüksek kredi faizleriyle üreticinin kârına ortak oluyor

Isıtma şirketi lider oldu

"Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" 2015 yılı araştırmasında ilk sırayı, 223 milyon 718 bin liralık üretimden satışıyla ısıtma ve havalandırma şirketi Emas Makina elde etti. ECA markasıyla da bünyesinde barındıran Emas Makina'yı listede, D'S Damat markasıyla ve Tekstil Sanayi 223 milyon 668 bin liralık üretimden satışıyla izledi. Düzce merkezli Güçlü Fındık Gıda Sanayi ve Ticaret ise 223 milyon 171 bin liralık üretimden satış ile üçüncü oldu.

Uzun vadeli borçlanma geriledi

ISO İkinci 500'teki sanayi kuruluşların borçlanmasına bakıldığında, uzun vadeli borçlanmakta zorlandığı görüldü. Bu çerçevede ISO İkinci 500'ün kısa vadeli mali borçları yüzde 12,5 arttı. Uzun vadeli mali borçlardaki artış oranı ise yüzde 3,3 oldu. Bu da sanayicilerin uzun vadeli kaynak bulma imkânının azaldığına işaret ediyor. Araştırmaya göre, geçen yıl 'İkinci 500'deki 398 şirket kâr ederken, 102 şirket ise zarar etti.

ISO 'İkinci 500' verileri

Çalışan sayısı 224.437 2014 218.601 2015 %2,6 değişim

İlk 10 sanayi kuruluşu

2015	2014	Kuruluş	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
1	42	Emas Makina Sanayi A.Ş.	223.717.900
2	120	Or-Pa Pazarlama ve Tekstil Sanayi A.Ş.	223.667.994
3	*	Güçlü Fındık Gıda San. ve Tic. A.Ş.	223.170.845
4		Enika Süt ve Gıda Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	222.183.704
5	22	Çetinkaya Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	221.942.187
6	20	Enuslu Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	221.616.760
7	-	Çağ Çelik Demir ve Çelik Endüstri A.Ş.	221.133.979
8		Fermaş Metal San. ve Tic. A.Ş.	221.035.410
9	61	Elcikler Süt Gıda Tarım Hayvancılık San. ve Tic. A.Ş.	220.244.962
10	28	Siddik Kardeşler Haddecilik San. Tic. Ltd. Şti.	219.909.606

Ödenen Maaş ve ücretler

7.815.926.382 TL 2014

8.741.395.220 TL 2015

%11,8 değişim

ISO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda Teknoloji Yoğunluklarına Göre Yaratılan Katma Değer Dağılımı (%)

Finansman Giderleri/ Faaliyet Kârı

	2012	2013	2014	2015
Finansman giderleri (milyon TL)	1.563	2.716	2.581	3.785
Faaliyet kârı (zararı) (milyon TL)	3.591	5.367	6.182	7.409
Finansman giderleri / Faaliyet kârı (%)	43,5	50,6	41,8	51,1

KOBİ'DE YÜKSEK TEKNOLOJİ ARTTI

ISO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçıvan**, "İkinci 500" araştırmasını değerlendirdi. Bahçıvan, **ISO 500'e** kıyasla daha KOBİ ölçekli olan şirketleri kapsayan İkinci 500'deki yüksek teknoloji yoğunluklu sektörlerin brüt katma değer içindeki payının artmasını gelecek adına iyiye sürmelerini

sağladığını kaydetti. Ar-Ge şirketlerinde ve harcamalarındaki istikrarlı artışa dikkat çeken Bahçıvan, "Uluslararası karşılaştırmalarda önemli bir göstergesi kabul edilen FAVÖK verilerine baktığımızda, sanayicilerin son 2 yılda bu konuya ağırlık verdiğini ve ciddi başarı elde ettiklerini görüyoruz" dedi.

EKONOMİ SERVİSİ

İstanbul Sanayi Odası'ın (İSO) "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" 2015 yılı araştırmasına göre, **İSO'nun** ilk 500 listesinde de görülen bankaların yüksek faizli kredileri başta olmak üzere kurdaki dalgalanmalar ile benzeri masraflardan oluşan finansman gideri sorununun, İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda da kendini gösterdiğini ortaya koydu. Araştırmada, sanayicilerin, faaliyet kârının büyük bölümünü finansman gideri olarak harcamak zorunda kaldığı, finansman giderlerinin bir önceki yıla göre yüzde 46,6 artmasının bunu gösterdiği belirtildi. Sanayici 7,4 milyar liralık faaliyet kârının 3,8 milyar lirasını, yani yüzde 51,1'ini finansman gideri olarak harcadı.

FINANSMAN GİDERİ KÂRLILIĞI ERİTTİ

Araştırmaya göre sanayiciler, 2015 yılının esas faaliyetlerinden elde ettiği kârını 2014 yılına önemli ölçüde göre artırdı. Faaliyet kârının net satışlara oranı son yılların en yüksek düzeyi olan yüzde 8,5'e ulaştı. Böylece sanayiciler, 2014 yılında 6,2 milyar lira olan faaliyet kârını yüzde 19,9'luk artışla 7,4 milyar liraya çıkarmayı başardı. Bunun yanında şirketlerin finansman giderleri de artarak net

satışlara oranla yüzde 3,2'den yüzde 4,3'e, 3 milyar 785 milyar liraya yükseldi. Bu durum ise **ISO 500** Büyük Sanayi Kuruluşu'nda olduğu gibi, **ISO İkinci 500**'de de sanayici Ar-Ge yaparak, yatırım yaparak, risk alarak kazandığı bu paramın yarısından fazlasını finansman gideri olarak kaybetmesine zemin hazırladı. Başta bankaların aşırı maliyetli kredi faizleri olmak üzere finansman giderlerine yapılan harcamalardaki artışların kârlılıkları erittiği ortaya çıkarken, bu durum dönem kâr ve zarar toplamının, 2015 yılında bir önceki yıla göre yüzde 3,4 azalarak 4,4 milyar liraya gerilemesine neden oldu.

ÜRİTİMDEN NET SATIŞ ÇOGALDI

Yine araştırmaya göre, bir önceki yıla göre net satışların yüzde 6,6 artarak 87 milyar 332,1 milyon liraya çıkaran **ISO İkinci 500** sanayi şirketlerinin 2014'te 71,8 milyar lira olan üretimden net satışları, 2015 yılında cari fiyatlarla yüzde 5,3 artarak 75,6 milyar TL oldu. Bunun yanında **ISO İkinci 500**'de FAVÖK (Faiz Amortisman Vergi Öncesi Kar) mutlak büyüklüğü, 2015'te 10,4 milyar lira olarak hesaplandı. 2014 yılında bu büyüklük 8,9 milyar liraydı. Böylece **ISO İkinci 500**, bir önceki yıla göre FAVÖK büyüklüğünü yüzde 16,5 oranında artırdı.